

20. desember 2005

Kr. 10,-

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

70. årgang

Nr. 11

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
 VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
 VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Vårt gamle pengesystem: Den kapitalistiske bank og pengeordning

Nedenfor skal redegjøres for hvordan vårt gamle pengesystem er innrettet og hvordan den lovmessighet er som det kapitalistiske og merkantilistiske pengesystem følger. Dette kalles ofte det negative system i motsetning til det positive. Men vi må først gjøre oss rede for hva kapitalbegrepet innebærer.

«Kapital» er utledet av latin: *Caput* – Hode. Gjeldens hovedsum i motsetning til renten. Altså den sum som skal regnes rente for. Inntil Sosialøkonomien kom betydde kapital bare én ting: Renteberande gjeldsbevis. Det kapitalistiske pengesystem er derfor eit stort Gjeldssystem.

«Rente» er latin: «Reddere» – avkaste, gi inntekt.

«Inflasjon er eit begrep som sosialøkonomane har lånt frå legeviten- skapen. Det er latin: *Inflatio* – blåse opp. I professor Ludvig Meyers fremmedordbok av 1844 finns denne definisjon av ordet «Inflation»: «Oppblåsing av underlivet av vind». Deflasjon er å slippe vinden ut.

«Krise» er frå legeviten- skapen og av latin: *Crise* – Dom.

Dei økonomiske lover som vårt pengesystem sette i gang er ganske få og enkle.

1) Den fyste er denne: *Den som har pengar å låne bort får uansett stilling, moralsk eller umoralsk karakter, en makt over den som låner, uansett denne stand, stilling osv. Et avhengighetsforhold som det som Moses beskrev når han velsigner eller forbanner Israels folk. Når han velsigner dei så seier han: Du skal låne til mange folk, og når du gir lån, så blir du hode og dei andre halen. Når han forbannar deg så seier han: Du skal låne av andre, og når du låner av andre, så blir du halen og dei andre hode.»*

(Samanlikna dette med Trygve Lie's lovring for storfinansens, slik vi nettopp har opplevd det).

2) Det neste er loven: *Tilbod – kontra etterspurnad etter vare. Er tilbodet av varer mindre enn etterspurnaden går vareprisen opp. Jo*

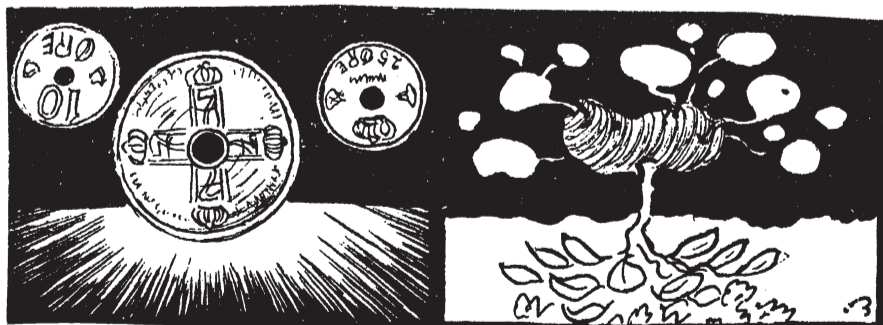
større underskuddet av varer er, jo høgare vert prisen (inflasjon). Er tilbodet av varer større enn etterspurnaden går vareprisane ned (deflasjon).

3) Dette kan føre til den tredje lov: *Krise, med sin følge av arbeidsløshet og dens følger. En utslettelse av gjeld, med konkurser, nød og elendighet av alle slags.*

Alt som har liv og kan formeira seg er underlagt døden, for å kunne gi rom til nytt liv.

Nå veit me alle, at penge kan ikkje formeira seg av seg sjølv. Men tallene i bankens bøker kan veksa og formeira seg, fordi dei er av avtalt abstrakt natur. Trea i skogen må enten hoggast eller råtne ned for å gi plass til ny skog. Soleis også med tala i bankens bøker. Dei må utslettast for å kunne gi plass til ny gjeld. Det er dette som er krise. Men no heiter det ikkje krise, men *sanering og devaluering.*

(E.T./Logokratiet bnd?)

God jul! Godt år!

The World Spirit forum 2005

Blandt Pengevirkes lesere er det bekendt, at der hvert år arrangeres et økonomisk forum (World Economic Forum) i Davos, Schweiz for utvalgte, indbudte gjæster. Likeledes at de flere år i træk har været afholdt et folkeligt alternativ hertil, for frivillige og organisationer fra hele verden (World Social Forum) – senest i Porto Alegre, Brasilien.

Til dette blad var redaktionen opsat på at afklare om der ikke også skulle være et åndeligt, spirituelt verdens-forum. Og det er der: The World Spirit Forum blev kort omtalt i Das Goetheanum 5/2004 (www.goetheanum.org) af Cornelius Pietzner fra ledelsen av Goetheanum i Dornach. Vi bringer her referatet i dansk oversættelse.

For anden gang blev der i dagene 16. til 19. januar afholdt World Spirit Forum i Arosa, Schweiz. Ca 300 personer fra hele verden deltog i mødet, der ifølge præsident og medgrundlægger af WSF, Sesto Giovanni Castagnoli har til hensigt at skabe «en objektiv platform», hvor åndelige, spirituelle og sociale anliggender forsøges integreret i den enkeltes arbejdsliv ud fra en «vision om bæredygtighed for jorden og universet».

Den slags emner dukker oftere og oftere op indenfor større netværk og på konferencer – og fra antroposofisk selskabs siste delagtiggør man sig gerne i sådanne fora. På WSF var de fleste af deltagerne bekendte med Rudolf Steiner, antroposof og heraf afledte virksomheder, fx. Steiner-skoleme.

Tiden er inde

Af den litteratur, der fandtes på konferencen, fremgik det, at «ti-

den er inde til at arbejde for en forenet, holistisk, bæredygtig og menneskelig (human) verden».

Deltageren på mødet oplevede sig forbundet med en sådan vision og var i forvejen engagerede i problemstillingen. Det er nærliggende at drage paralleller til de mennesker, som den amerikanske sociolog, Paul Ray har betegnet de kulturelt kreative (omtalt Pengevirke 3/2001).

Paul Ray mener ud fra sine omfattende sociologiske undersøgelser, at der i USA er 50 mio. mennesker, der passer på denne beskrivelse – og i Europa helt op til 80 mio. mennesker.

Civilsamfundet mere synligt

Selv om et av kendetegnene for de kulturelt kreative er oplevelsen af at være alene med sin erkendelse – så er der et voksende antal af mere og mere effektive og synlige fora, hvor bevidste og engagerede mennesker samles. Disse mennesker udgør typisk initiativkraften i den såkaldte tredje sektor eller civilsamfundet, som bl.a. synliggør sig i det kraftigt stigende antal af NGO'er rundt om i verden. The World Spirit Forum er et sådant initiativ og vil tiden vise i hvilken retning denne organisationen vil gå.

Et fælles sprog

Ligesom i andre tilfælde så ligger værdien af WSF ikke kun i de åbne diskussioner om spiritualitet – men nok så meget i de spontane og ofte vigtige personlige relationer, der kan etableres i sådanne forsamlinger. Den enes begejstring kan overdøve den andens måske mere præcise oplevelser og ånd lader sig ikke så let definere i andet end genrelle vendinger. Derfor er et vigtigt aspekt ved WSF efterhånden at skabe et alment anerkendt sprog som omfatter ord, begreber og indre oplevelser, der modsvarer de udfordringer, som møder én i processerne omkring personlig forvandling og udvikling.

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Bertram Dybwad Brochmann
grunnleggerDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørAnders Ryste
disponent og hjelperedaktør
6150 Ørsta

Med i redaksjonen

Astrid Strømme
Indre Sædal 16,
50 44 NattlandAase Brenne
Utløbakken 43
5260 Indre ArnaVed innbetalinger benyttes
NB! Postgironr.: 0532.08.40645Internett: www.samfunnsliv.no

«Fra dypet roper jeg til deg, Herre. Herre, hør min røst!»

(Salme 130,1)

Herre, vi bruker mer enn det som er vårt.
Derfor lider din skapning og ditt skaperverk.
Vi forbruker jordens ressurser på bekostning
av de fattige og undertrykte.

Vi er fanget som forbrukere.
Vi bekjenner at vi ikke vil ut av vårt fangenskap.

Vi søker trygghet ved å eie,
og døyver uro ved å kjøpe.
Vi gir ting for tid.
Vi bekjenner at vi elsker erstatningene.

Vi stjeler fra våre barn og dem som kommer etter.
Vi vet at livet på jorden er truet,
men denne kunnskapen lammer oss.
Vi bekjenner at passiviteten passer oss
og at vi ikke vil ut av den.

Vi ser samfunn i oppløsning.
Vi ser fattigdom og urett som går på livet løs.
Vi ser fellesskapsverdier som undergraves.
Vi ser menneskeverdet bli krenket.
Vi ser forbrukerkulturen gripe dypt inn i våre liv.
Vi bekjenner at vi lukker våre hjerter til for det vi ser.

Vi bekjenner at vi ofte vet –
men vi vil ikke.
Vi vil ikke forplikte oss,
derfor mister vår forkynnelse troverdighet.
Vi vil ikke bære vår del av forandringen,
derfor bærer andre håpløsheten.
Vi vil ikke betale omkostningene ved å bryte opp,
derfor brytes andre ned.
Vi hoper opp enighet, men vi handler ikke.
Vi hyller kjærlighetsidealene, men vi følger dem ikke.
Herre, vi bekjenner at vi finner behag i å bekjenne,
uten å bryte opp fra vår synd.

Hva er et paradigme- skifte?

«Et paradigme er et sett av oppfatninger, verdier, tek-
nikker som et fellesskap deler».

Dag Andersen, 2004

Av Astrid Strømme

Et paradigme er en måte å betrakte verden på. En tanke-
stil som mange mennesker deler. Tankestilen defi-
nerer premisset for hvilke oppfatninger, verdier,
teknikker osv, som et samfunn deler. Vitenskapen er
vår tids presteskap, sier den finske hjerneforskeren,
Matti Bergsom i boken «Eleven – den sist slave». Tenkemåten
dominerer alle skoler og universiteter i den vestlige verden.
Kort sagt: Brillene som vi har på oss i hverdagen i informasjonssamfunnet er konstru-
erte av vitenskapen! Kristus advarte oss mot tenke-
måten, og sa det slik: «Mitt rike er ikke av denne ver-
den».

Hva betyr det? At vi har en vitenskapelig tenkemå-
te som dominerer oss? Det betyr at vi tenker først og
fremst med de fysiske sansene som nese, ører, øyne
og munn, altså de organer som gir oss kunnskap og vi-
ten om den ytre og materielle verden. Naturvitenska-
pen prioriterer denne tankestilen. Forøvrig dominerer
tankestilen på arbeidsplasser, i maktposisjoner, i det
politiske liv, osv. Professorer, redaktører, styremed-
lemmer, direktører osv. ... har fått sine posisjoner for-
di de behersket paradigmet.

Det etablerte paradigme sier at:

- * Økonomi er et forhold mellom tall, kalkyler og beregninger.
- * Jo høyere pris vi får for en vare, jo rikere blir vi.
- * Penger fra de immaterielle aktiviteter i informa-
sjonssamfunnet er inntekter for familien Norge.
- * Bokførte talluttrykk er inntekter
- * At penger har verdi i seg selv.
- * At pris er viktigere enn naturen og de økologiske
kretsløp.
- * Vi stadig nærmer oss en klimakatastofe.

Krise? I det etablerte paradigme? Fordi vi priorite-
rer en tankestil som er i konflikt med naturen og oss
selv? Duger ikke den vitenskapelige tenkemåten
lenger?

Vitenskapen er selv inne på svaret. De har nå opp-
daget og funnet så mange *anomalier* i den rådende
tankestilen, at de rett og slett er i gang med å revolu-
sjonere brillene, som de ser på verden med.

Anomalier er sykdomstegn. Vitenskapen klarer ikke
lenger å løse de problemene som vi står overfor.
Det etablerte paradigme er årsaken til at vi nærmer
oss et sammenbrudd av følgende fem økologiske sys-
temer:

- * Øking av malaria og kolera som følge av avsko-
ging.
- * Verdens fiskebestand trues av industrifiske.
- * Klimaendringer som vil føre til flom, tørke med
problemer for matproduksjon og bosetning.

Munksøgaard

Munksøgaard ved Roskilde er et økologisk bofællesskap.
Ideen har vært å skape et boligområde med udstrakt
miljøhensyn integrert både i etablering og drift og hvor
fællesskap prioriteres høyt, med fælleshuse, fællesarea-
ler og felles aktiviteter. Bebyggelsen er opdelt i små en-
klaver («bogrupper») med hver deres fælleshus; senior-
ne, ungdommen, ejerne, familieejerne og andelshaver-

* Manglende tilgang på rent ferskvann i folkerike
deler av verden.

* Tilbakegang av pattedyr, fugler og amfibier på
grunn av dramatisk bruk av gjødsel.

Konklusjon: Den ytre, konkrete, vitenskapelige
tenkemåte er ikke i stand til å stoppe et sammenbrudd
av klimasystemene på jorden. Eller som Albert Ein-
stein sa det: «Vi kan ikke løse problemene med den
samme tenkemåten som har skapt problemene».

Men så skjer det! Vitenskapen gjør nye oppda-
gelsler, oppdagelser som gir grunnlag for å utvikle en
ny tenkemåte. *Det nye paradigme sier at alt liv, det
organiske, naturen og det mentale liv er knyttet sam-
men i et felt som er gitt betegnelsen psi-felt eller bio-
felt. Det nye feltet er knyttet sammen av holoner, ko-
herente og korrelerte systemer.*

Disse systemene består av organiske helheter. Kort
sagt: Vitenskapen er i ferd med å utvikle en ny tan-
kestil, et nytt paradigmeskifte.

Totalitetsøkonomien erkjenner at økonomi i sin na-
tur er *organisk og økologisk*. Det betyr at når det
grunnleggende og nye tanke-skifte i vitenskapen har
etablert seg er det åpnet opp for at Totalitetsøkonomi-
en skal bli tatt på alvor! Revolusjonen i vitenskapen er
like fundamental som skiftet fra det mekanistiske ver-
densbilde etter Newton til Einsteins relativistiske uni-
vers. Og denne revolusjonen har større konsekvenser
for måten vi lever på enn de forrige.

*Biofeltet består av organiske helheter og er ska-
pende.* Dette betyr at vi kan komme til å utvikle en
tankestil eller et paradigme som skiller mellom orga-
nisk og mekanisk virkelighetsforståelse. Det ligger
også i kortene at vi får utviklet en biologisk-økologisk
tenkemåte som:

- * sier at naturen er viktigere for oss enn penger
- * sier at penger ingen verdi har i seg selv
- * sier at penger fra immaterielle aktiviteter i infor-
masjonssamfunnet er *utgifter* for familien Norge
- * sier at bokførte tall er *utgifter*
- * sier at økonomi er å husholdere med naturens res-
surser og ikke pengene
- * sier at økonomi *ikke* er et forhold mellom tall, kal-
kylere og beregninger

Sammenfatningsvis kan vi si det slik at paradigme-
skifte vil gi oss de brillene som prioriterer det orga-
niske livet. Eller for å si det med BDB: «Verdi har alt
som fremmer liv, som har kraft, iboende kraft.»

as

Redaktører 2005

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme

MARS:
APRIL:
MAI:
JUNI:
AUGUST:

Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Astrid Strømme

SEPTEMBER:
OKTOBER:
NOVEMBER:
DESEMBER:

Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme

Samfunns-oppdragelse

Samtlige av de foran nevnte viktige aspekter ved oppdragelsen er med på å bygge opp under det overordnede målet: Oppdragelse av et samfunn.

Av N. K. Skarpeteig

Lærer mennesket seg til å persipere riktig og overse det distraherende og uvesentlige, samtidig som mennesket er blitt fri fra eksistensfrykt og menneskefrykt, og har fått bevare sin barndoms friskhet og umiddelbare sinn, så vil dette etter Brochmanns mening føre menneskeheten i retning av fellesskapsfølelse og et mer fullkomment samfunn.

Disse samfunnsfremmende aspekter på det personlige plan skapes imidlertid ikke i et sosialt vakuum, men påvirkes i overveiende grad av den konvensjonelle sosiale tenkemåte og av de allerede eksisterende sosiale ordninger og materielle vilkår.

Brochmann mener at denne *helhetsfølelsen* som er nødvendig for å holde et menneskesamfunn sammen, slett ikke er en følelse som uttrykkes instinktivt slik som hos dyrene, men tvert om *trenger å vekkes til bevissthet gjennom en opplæring og oppdragelse* som engasjerer det latente menneskelige «sanseorgan» for helhetsfølelse?

I denne sammenheng er det at opplevelser og kunnskap som fremmer samholdet er så uhyre viktige og at opplevelser av splittelse og ideer om interessekonflikter er så skrekkelig farlige.

Er oppdragelsen blind på dette området, kan det gjøre forferdelig mye skade, og ihvertfall må den *ubevisste samfølelsen* famle seg fram på egen hånd, uten en bevisst ledelse, for å

finne et objekt den kan rette sin fellesskaps-lengsel mot. Og da er det temmelig vilkårlig hva den ubevisste samfølelsen vil feste seg ved. For siden den ikke vet hva den gjør, så kan den svært lett komme i skade for å skape *ubevisste* symboler for helheten, og endatil forveksle symbolene med selve virkeligheten. På denne måten kan menneskene komme i skade for å konsentrere seg om «fiktive» størrelser som stat og organisasjon som dårlige og ut-siktede surrogater for lengselen etter å være i den virkelige og levende helheten – samfunnet?

Men samtidig som statsideen og organisasjonsideen er en ubevisst og uheldig sublimering av lengselen etter virkelig å kunne gå opp i en levende helhet, så er også forvekslingen av stat og samfunn den alvorligste hindring for at mennesket, skal kunne oppdage og oppleve at samfunnet tillike med den øvrige levende natur, er selvvirkende, slik at det kan overlates til seg selv; den enkeltes rolle blir gartnerens og tjenerens.

Oppdager imidlertid mennesket samfunnet som levende virkelighet, så vil det også oppdage at alle mennesker har en felles interesse, nemlig å maksimere samfunnets vitalitet, mangfoldighet og rikdom (ikke fiktivøkonomisk). Enkeltmennesket er avhengig av sine medmenneskers ytelser, og mer og mer avhengig dess høyere et samfunn kommer i spesialisering og arbeidsdeling. Samfunnets utvikling er i mer enn økonomisk forstand, nødvendig for individets utvikling. Mennesket har et grunnleggende behov for tilhørighet, det er i sitt vesen inklusivt. Det er ikke født med denne innsikt. Og vårt selvlagede økonomiske system bidrar i sterk grad til erfaringer som er motstridende realiteten. *Det skal derfor et ganske intenst pedagogisk arbeid til for å over-*

vinne erfaringene som våre økonomiske og sosiale ordninger hver dag tildeler hver enkelt.

Imidlertid lever langt fra pedagogisk praksis opp til Brochmanns krav: «Vår skole og kirke gjør menneskene «asociale» bl.a. derved at de opplæres i troen på pengenes selvvirkosomhet og interessekonfliktenes naturmønstre og berettigelse».

I kunnskapen og dermed i hele samfunnet er der en alvorlig skjevhet. «Når det gjelder utviklingen av teknikk og maskineri og den slags ting, har menneskene i våre dager drevet det utroligste frem. Men når det gjelder utviklingen av menneske selv, er der en skjevhet i veksten som er aldeles påtagelig.»

Det klassiske dannelsesideal innebar en person som var kunnskapsrik på alle felter. En harmonisk encyklopedisk dannet var idealet. For Brochmann gjelder dette ideolet for samfunnsplanet, men ikke for den enkelte. Brochmann vil oppdra spesialister med helhetsperspektiv og samfunnsidentifikasjon.

Denne helhetsforståelsen som Brochmann forutsetter, kan ikke tilegnes gjennom overflattisk pensumlesning. Den må oppleves og tilegnes som eget eie.

Sosiabiliseringsstanken hos Brochmann får et dypere innhold enn hos rådende sosiabiliserings-teorier i dag, hvor begrepet står for tilegnelse av de konvensjonelle rollemønstre, skikker, normer og regler for omgang som gjelder i det samfunnet en vokser opp i. Målet hos Brochmann er ikke å gjøre elevene til «gagnlige mennesker» for det eksisterende system. –

Med «sosiabilitering» tenkes idealistisk hos Brochmann, dvs. at begrepet går på det å *tilegne seg en forståelse* av samfunn som i seg selv er *samfunnskapende*, slik at menneskeslekta skal kunne leve et stadig mer fullkomment samfunn med hverandre. «Sosiabiliteten (= evnen til å leve og orientere seg i et menneskesamfunn) kan ikke utvikles særlig høyt så lenge folk flest ingen kunnskap tilegner seg m.h.t. hva et samfunn er og hvorav et samfunn består», sier Brochmann. Tanken er altså den at samfunnet mellom personer kan være mer eller mindre fullstendig. Ethvert samfunnsystem har en optimal grense for hvor stor grad av samhørighet dette systemet vil kunne tillate før systemet sprekker.

Oppdragelsens ultimale mål, er etter Brochmanns syn samfunnsrealisering. Oppdragelsen til samfunn innebærer imidlertid slett ikke at Brochmann neglisjerer den enkelte. Tvert imot er han blitt tildelt status som forkjemper for en utopisk individualisme?

Tar en først merkelappen utopisk i bruk om Brochmanns ideer, så må en ihvertfall også gi hans samfunnsstanke betegnelsen utopisk. Saken er den at kollektivism- og individualismetanken forener seg hos Brochmann. Selvrealisering og samfunnsrealisering blir inklusive begreper. De forutsetter hverandre. Selvutvikling forutsetter at en lever i en stadig mer og mer levende kommunikasjon med et stadig mer og mer vitalt miljø. Samfunnsutviklingen på sin side forutsetter likeså at individene vokser i ansvar, spesialinnsikt og frihet.

Steinerskolen stiller ut

Av Svein Otto Hauffen

Steinerskolen stiller ut i Kunstindustrimuseet i Trondheim: Livsgleden synes å stråle oss i møte, fra fargesprakende elevtegninger i alle regnbuens farger – så snart vi kommer inn. Velkommen, ble vi ønsket av lærer Sam Ledsaak, som etter sin åpningstale, gav ordet til varaordfører Axel Buch. Han karakteriserte utstillingen slik: «– Et fyrverkeri med fargekart i mørketiden!» – I sin tale sa han ellers at utstillingen kunne gi mange innsikt i hva Steinerskolen står for; og grunnlag for videre refleksjoner. Ikke mindre anerkjennende i sin tale, var skoledirektør Bodil Skjånes. Og på en festlig måte fortalte hun om de gode erfaringer hun høstet, allerede for mange år siden – gjennom et kurs i Steinerpedagogikk.

Efterhvert som vi beveger oss gjennom utstillingens fargesymfoni, ser vi velanbrakte orienteringstegn, håndmalt av lærerne: Korte, klare tekster, som med få velvalgte ord, sammenfatter presise informasjoner, av betydning for utstillingen – og for ny innsikt.

Form, farge og fantasi, preger disse elevtegningene. Enkelte utmerker seg ved forbausende kunstnerisk modenhet og følelsedybde. Det er ikke vanskelig å se at her er elevkunst, skapt i et levende miljø av varm menneskelighet og lærerinteresse.

Vi ser en bred mønstring av alle former for elevarbeider, fra samtlige klassetrinn – mon-

tert med stil og god smak. Bl.a. skjønnskrevne og fint illustrerte arbeidsbøker. Og et godt utvalg taltalende produkter fra håndarbeidsundervisningen. Ikke å forglemme flere artistiske velformete modelleringsfigurer. Videre får vi se et rikholdig, men ikke overlesset utvalg av elevarbeider og undervisningsmateriale fra de forskjellige klassetrinn og undervisningsområder.

I utstillingens hendige program står bl.a.: – Vi vil gjerne lage en levende utstilling. Vi vil synge og spille teater. Vi vil holde små foredrag og arrangere samtaler. Dessuten holder Steinerskolens orkester konsert 12.1.

Bokens gleder er heller ikke glemt. Både bokelskere og de som kan bli det, kan her finne nye ting å glede seg over. Der finnes også en fargeglad illustrert jubileumskatalog, som gir glimt fra Steinerskolevirksomheten i Trondheim og det Steinerpedagogiske arbeidet generelt.

Hva slags mennesker er det som sender sine barn til Steinerskolen? Ledsaak skriver: – Politikken kan i vår tid ligne en alles kamp mot alle. Desto viktigere blir det vel å arbeide for en virkelig menneskelig skole. I vår skole har vi foreldre fra alle politiske avskyngninger, hele spekteret fra venstre til høyre. Det har forekommet at foreldre har sagt at de også har lært i denne skolen, de har lært å se anderledes på mange av livets fenomener. Pedagogikken blir en oppdragelse og utvikling ikke bare for barna, men for oss alle, for lærerne, for foreldrene

og for barna. En skole består av disse tre. Skolen er et veldig sosialt sted.

Steinerskolen er en 12-årig enhetsskole åpen for alle. Den bygger på en pedagogisk idé som gir seg uttrykk i skolens undervisningsplan. Undervisningen baserer seg på «det talte ord», på den muntlige fremstilling, forklaring og redegjørelse fra lærerens side. Man må alltid forsøke å spørre: Hvilke fag og hvilke metoder og måter kan på ethvert alderstrinn gi interesse, liv og vekst? I katalogen finner vi bl.a.: «En kursplan som følger elevenes utvikling». Under overskriften: «Fra leken; gjennom kunsten til kunnskapen». En kursplan som bl.a. oversiktlig karakteriserer barnets forskjellige mentale utviklingsstadier, på de tilsvarende alderstrinn.

Blant de førnevnte bøker, finnes to i særklasse. «Veien til en ny bevissthet» av Jørgen Smit. En essay- og artikkelsamling om emner som angår oss alle. En av de betydeligste bøker som er utkommet i Norden. Den kunne med like sterk berettigelse, karakteriseres med de fleste superlativer som er knyttet til Henrik Groths essays. Med den forskjell at Jørgen Smits bok gir uttrykk for en klarere erkjennelse, større vidsyn, mere omfattende livsforståelse og langt dypere innsikt og menneskekunnskap. Den andre boken er «På menneskevei» av Dan Lindholm. Bedre bok om Steinerpedagogikkens bakgrunn, metode og mål m.m. er neppe skrevet. Heller ikke utenfor Norge. Arne Skouen brukte en vakker dag, he-

le sin daglige spalteplass i Dagbladet, til presist karakteriserende lovord om boken.

Det er vesentlig i midlene, metoden og veien mot (helst) fullvåken menneskelighet at Steinerskolen skiller seg ut. Man har for eksempel og tillit til verdien av kunstneriske virkemidler. Fordi man har god erfaring med den positive virkning av dem. Mennesket er ikke bare et fysisk vesen, en «naken ape». Mennesket er en levende sjel, som tilkjennegir seg på trefoldig måte, som tenkende, følende og villende vesen.

Bio-dynamisk jordbruk vil si å belive jorden. Steinerpedagogikken vil si å belive undervisningen! Undervisningen, lærernes tenkning og barnas mottagelighet m.m., belives ved skapende aktivisering av følelselivet og viljelivet. Ved at de kunstneriske element (musikk, teater, eurytmi, modellering, tegning, akvarellmaling, håndverksfag osv) gjennomgående preger all undervisning.

Steinerskolens hensikt kan kort karakteriseres slik: På en sunn måte å hjelpe barna til å bli – seg selv. I ordets beste forstand. Til å bli selvtenkende, med-følende og god-villende mennesker. Til å bli fysisk og mentalt, harmoniske, sunne, våkne og livsnære mennesker. Med begge bena på jorden, og med levende sinnsåpenhet og mottagelighet for noe mere enn det jordiske alene.

Euroen

Av Anders Ryste

Eitt av verdas fremste kultursamfunn må gå i spissen og vise veg or den økonomiske krisa som herjar landet. Ei krise som er skapt av den nye store materielle rikdomen, ikkje av materiell fattigdom. Bondevik var inne på desse tankane i nyttårstalen sin. Men Bondevik bør skamme seg over å applaudere bruk av våpenmakt i kampen for fred i Irak, samstundes som han gjennom Verdikommissjonen vil hylle kristenmakt. Han bør vere fast i trua på dei mentale midlane og forkaste bombene. – Det bør alle kristne vere.

Carl I. Hagen var fram på i budsjettdebatten i haust med eit forslag om budsjettnedskjering så det monar 50 milliardar var nemnt. Ja, kvifor ikkje skjere ned? Økonomien har jo to sider, både inntektsside og utgiftsside. Som vanleg vart budsjettet auka og dermed blei det skapt grunnlag for fortfarande prisauke og inflasjon, rentestigning og aukande spekulasjon. Carl I. ville skape moderasjon i budsjettet, noko som også kunne føre til betra økonomi, t.d. på denne måten: Dersom skattar og avgifter vart senka med eksempelvis 10% og alle løner i tariffane vart omforeint senka med 4% så fekk vi ein inflasjonsfri auke på 6%, just eit tal som no. – Handelen ville auke og ta igjen det tapte.

Dette synest mogleg som ein ny veg å gå. På dette viset vil ikkje tala inflatere til himmels, men diverre alle verdas folk kan pr dato ikkje tenkje seg å motta betre kår på annan måte enn det at løna blir lagt på! Der finst enno ikkje noko land som kan vurdere onnorleis. Lønene må opp skal dei tene meir, ikkje ned. Men dette er rett berre så langt ein tenkjer privatøkonomisk; tek ein omsyn til den storstilla arbeidsdeling og differensiering som dei siste par mannsaldrane har omskapt samfunna sine arbeidsvilkår, så blir den privatøkonomiske tenkjemåten reine babelstårbygginga. Skal dette avverjast, må den økonomiske tenkjemåten endrast. Økonomien må vurderast ut frå ein heilskapssynsstad fordi det i vår verd i dag er skapt av heilskapen. Der finst snart ikkje den ting heime eller ute som du åleine har skapt. Det arbeidsdelte samfunnet har skapt alt. Difor, først når samfunnet fungerer godt, kan du, den einskilde, fungere godt.

Noko som må nemnast: Det fylgjer større og større risiko med bruken av pengane i eit moderne, spesialisert samfunn, enn i eit gamaldags hjelp-deg-sjølvsamfunn. Den må takast omsyn til. Allereie Moses peikar på denne risikoen eller faren i premissersa for Dekalogen. (2. Mos. 20.4. kap. 3-4 og 5. vers), men diverre, kyrkja har enno ikkje lært desse orda som samfunnskust, berre som religion. Men straks den større og større bruken av pengane som betalingsmidlar ikkje blir tillagt eigenverdi, verda lærer å skilje mellom verdiane i samfunnet og det som berre er bilete av verdiane, løysast den krisa vi er oppe i, og straks Carl I. og partiet hans innser dette, vil han lukkast med sin nedskjeringspolitikk.

Så til det nye betalingsmiddelet,

Euroen. 11 land i Europa vil sikkert tene på å gå saman om felles mynt. Ingen tvil om det; men korleis vil det gå i lengda? Det blir pengar å tene på å ta bort handelshindringar og andre hindringar mellom landa; men denne fortienesta vil svinne bort etterkvart fordi dei 11 einskildsvis ikkje har greidd å løyse den løns- og prispolitikken som fører budsjetta opp mot dei strataosfæriske talhøgden. Då kjem armada attende, midt i overfloda. Då var det kanskje verd å tenkja over og ta i bruk dekapitalisering og desentralisering.

Det vart samtala og diskutert. I Sosialøkonomisk samfunn hadde eg ordet og opplevde å bli kalla tungtalar av professor den gongen, Wilhelm Keilhau. Eg tok fram dei utegløynde versa 3-4 og 5 i 4. Mos. 20. kapittel.

Samfunnsrekneskapan ville frå år til år vise på den eine sida voksteren i landet sin produksjon og på den andre sida prisen på vårt samla system. Den sjølvsgagde økonomiske lova for eit samfunn, vil alltid vere slik: Det som det kostar å leve i eit samfunn vil ekvivalere med den prisen vi til eikvar tid må betale for varene i butikken.

At sosialøkonomane ikkje tok meg alvorleg, får så vere. Men at dei ikkje tok alvorleg ein forfattare som har gitt ut heile 44 bind bøker om emnet, som har halde hundrevis av foredrag landet rundt og som var foredragshaldar ei rad gonger også her i Ørsta. Dette kan vanskeleg tilgjævast. Var det fordi Brochmann ikkje hadde professortittel å pynte seg med?

Sax 1-2 2004:

Slutten på den progressive pedagogikken

De progressive reformpedagogene har endelig kommet på banen i mediene etter at kritiske røster fra en mer eller mindre uensartet høyreside har hamret løs på dem de siste årene. Sist ute var forsker ved høyskolen i Oslo, Sigurd Haga, Aft. 17.02. og utdanningsviteren Rolf K. Baltzersen, Aft. 01.02. Særlig sistnevnte tar et drabelig oppgjør med fortidens katepedagogikk blant annet representert ved førsteamanuensis Atle Måseides velskrevne innlegg i denne avis. Ikke bare er Måseide vitenskapelig tvilsom, skriver Baltzersen, han tenker snevert og har «uorvekende» og gale holdninger. Som pedagogisk ideolog har amanuensen dessuten «gått ut på dato». Særlig det nest siste skal visst være det verste.

Målet til progressive pedagoger er altså gode holdninger, Sigurd Haga bringer sågar selveste nestekjærlighetstanken inn som et bærende prinsipp i sin tenkning. I tillegg er det viktig å besitte det siste innen pedagogikken, altså tidsriktighet. De glemmer da at den progressive pedagogikkens fanebærer, prosjektarbeidet, har dype røtter i den greske og latinske retorikken med sine krav til innhentning av informasjon, ordning av stoffet, språklig utpensling og fremføring for et publikum. Vi snakker her om en to tusen år gammel

metodetradisjon.

Og er det hevet over enhver tvil at alle elever lærer mest når de aktivt blir satt til å hente inn kunnskapen selv, som er et sentralt aksiom innen reformpedagogikken? Er alle norske skoleelever like? Fins det narsissistisk og impulsstyrt ungdom i de norske skolene som benytter nesten enhver anledning til å gjøre andre ting enn å hente skolefaglig kunnskap og informasjon over en pc tilknyttet internett? For pedagoger med et minimum av klasseromserfaring er dette spørsmålet mer enn retorisk. For mange progressive pedagoger på høyskole- og universitetsnivå med sine forskningsbaserte teorier blir det nok dessverre et «velkommen til virkeligheten» ville nok mange skolelærere mene.

Nei ikke alle norske elever er politisk engasjert, samarbeidende, miljøbevisste, kulturelle og daglig målbevisste, jfr. generell læreplan. Denne idealeleven er dessverre mange norske skoleideal mer enn godt er. Hun finnes nok, men dessverre i et sørgelig mindretall. Hard lut må til i mange klasserom, er ropet fra gulvet til dem som fortsatt er i stand til å lytte til og ikke har lest seg blind på romantiske teorier om «barnet i førersetet på sin vellykkede ferd mot kunnskapens Mekka».

Og særlig med årlige nasjonalt-

ter i sentrale skolefag og videregående fra våren 2005 gir nok «flyt»-skolen til de progressive pedagogene over er jeg redd er de som med stor sannsynlighet har gått ut på dato, men vet det antakelig ikke selv, ennå.

Den statlige progressive pedagogikkens ambisiøse visjon av lett naive, men svært velment elevvennlighet utviklet seg dessverre til karikatur etter at den sentrale styringen hardnet til. Vi kan rett og slett snakke om degenerering av ideer svært mange oppgående pedagoger og likesinnede delte, i teorien.

Men for noen som forsøker å nærme seg denne ideologien med åpnet sinn i praksis, ble det dessverre et spørsmål om å oppleve både faglig og menneskelig en skole som fremsto mer som dysfunksjonell, som sprikte i alle retninger, med et hav av planløse målsetninger som slo hverandre sånn passe i hjel ved enhver anledning. Ikke fordi de progressive ideene i og for seg var gale, men rett og slett fordi de vanskelig lot seg realisere i den offentlige skolestrukturen vi hadde og til dels fortsatt har her i landet. Og da snakker vi også om mentale strukturer.

Knut Michelsen
lærer i videregående skole

Forlik og likeverd

På likefot går man vel best, når man vil komme hverandre imøte; om man ligner mest på godfolk flest, eller minner litt om Goethe.

Vi liker dem som seg forliker, som likt og ulikt ei unnviker, men ser det som en nesteplikt å ikke gå rundt uforlikt.

Mens fariseere går lett i spinn av hjernespinnet i eget sinn, og farter helst i årevis, så fornuften fordamper i tåkedis.

De svikter viljen til toleranse, og girer seg opp i verdens-transe, om deres neste ikke vil danse, diktet etter deres pipe.

Akt dem som lett og liketil seg velvillig forlike vil. Som akter andres menneskeverd ved livspraksis i likeverd.

Og likestilt og like stille forhindrer at det skjer noe ille. Og liketil og likefrem forlikt vil høre med blant dem som likestilt i likeverd forliker seg i menneskeferd.

Svein Otto Hauffen

Hertha Levefællesskab

Hertha Levefællesskab i Herskind – er et socialøkonomisk initiativ bygget op omkring ideen om «den ovennede integration», hvor en gruppe «svage» borgere og en gruppe «stærke» borgere kan have gensidig glæde af at bo og leve i en overskuelig sammenhæng.

Bofællesskabet for de 18–20 hæmmede er derfor et centralt omdrejningspunkt for livet i Hertha og præger de aktiviteter og virksomheder, der opstår på stedet. Landbruket, gartneriet, mejeriet, bageriet, butikken, cafeen er virksomheder, der rummer arbejdspladser og meningsfyldte opgaver også for de hæmmede. Men der er også selvstændige virksomheder (arkitekt, guldsmed, byggefirma), et forsknings-laboratorium, teatervirksomhed o.a. I dag er der 83 fastboende i Hertha og 30 fuldtidsarbejdspladser på stedet. I øjeblikket planlægges et større antal udlejningsboliger hvoraf en del indrettes for børnefamilier.

(Pengevirke 3/2005)

«Verden må ha noe nytt å gripe tak i hvis den skal slippe grepet på det gamle»

De nye åpenbaringene

Landsforeningen af Økosamfund i Danmark

omfatter ca 27 konkrete bebyggelser/fællesskaber, 7–8 er under etablering og ca 15 virksomheder er indenfor produktion, undervisning og formidling.

Et økosamfund i denne sammenhæng er: 1) En bosætning i menneskelig målestok, 2) som rummer alle dele af tilværelsen, og 3) hvori menneskelige aktiviteter er integreret i det naturlige miljø uden at skade, 4) hvor en sund menneskelig udvikling trives og kan fortsætte til evig tid. Se www.losnet.dk

I det følgende giver vi en kort præsentation af de mest «synlige» danske økosamfund.

Andelssamfundet, Hjorthøj
www.andelssamfundet.dk
Christiania, København
www.christiania.org
Hertha, Herskind
www.hertha.dk
Munksøgård, Roskilde
www.munkesoegaard.dk
Svanholms Gods, Skibby
www.svanholm.dk
Økosamfundet Dyssekilde, Thorup
www.dyssekilde.dk

Der findes også et internationalt netværk af Økosamfund: Global Ecovillage Network.

Se <http://gen.ecovillage.org>

ØKOBIDRAG – ØKOBIDRAG – ØKOBIDRAG – ØKOBIDRAG –

Kontrollen er streng

Marte Rostvåg Ulltveit-Moe

– Hva betyr det at mat er "økologisk"?

– Økologisk mat er produsert i naturlig samspill med jord, planter, dyr og mennesker. Selvsagt er den produsert uten kunstgjødsel og sprøytemidler.

– Hvor mange økologiske gårder er det i Norge?

– Vi har 2500 godkjente økologiske gårder. Omtrent 4 % av jorda i Norge drives nå økologisk.

– Hvordan kan folk stole på at økomat ikke er sprøyta?

– Debio har i dag god kontroll med de økologiske produsentene. Vi besøker alle bruk en gang per år, og omtrent 10% av de økologiske gårdene får i tillegg uanmeldte besøk. Den viktigste grunnen til at folk kan stole på Ø-merket er likevel at de som legger om til økologisk gjør det fordi de ønsker å produsere noe annet og bedre.

– Bare en Debio-kontroll per år? Da kan vel bøndene sprøyte masse mens dere ikke ser på?

– Debios inspektører sjekker blant annet regnskapet for å se hva bonden har kjøpt inn, og helsekort fra veterinær for å se hva slags medisiner dyra har fått. Dersom vi mistenker regelbrudd blir det ekstra uanmeldte besøk. Vi mener at kontrollen er streng og at de som bruker Ø-merket fortjener det.

– Har dere knepet noen syndere i år? Eller er det sånn at når dere oppdager juks så er de fleste øko-potetene både solgt og spist?

– Hittil i år har vi oppdaget ett alvorlig regelbrudd. En bonde fra Sør-Trøndelag ble knepet i å bruke kunstgjødsel. Han mistet godkjenninga si, får ikke noe økotilskudd og kan ikke selge avlinga som økologisk.

Når det er alvorlig juks blir Debio

som regel tipset om det. De som jukser ødelegger jo både for seg selv og andre.

– Hvordan kan vi vite at melka i Ø-merkede kartonger faktisk er økologisk?

– Debio inspiserer både bønder og meierier. Tine har gode rutiner for håndtering av økomelk, så vi er sikre på at all melka som selges som økologisk faktisk er det.

– Hvorfor er det lov med 36 forskjellige e-stoffer i økologiske produkter? Skulle ikke øko-maten være rein mat?

– De 36 er bare en tiende-del av de 360 forskjellige e-stoffene som er tillatt i annen mat! I økologisk mat er det for eksempel ikke tillatt å bruke syntetiske farge- eller aromastoffer. I praksis brukes det svært lite også av de tillatte økologiske tilsetningsstoffene i norske økologiske produkter.

– "Økologisk torsk", står det på Debios hjemmesider. Er ikke all torsk økologisk? Det er vel ingen som heller sprøytemidler over fisken sin?

– Debio holder på å utarbeide regelverk for økologisk oppdrettsorsk. Ikke all fiskeoppdrett er økologisk, men når reglene er på plass, vil noen oppdrettere kunne få godkjenning for sin produksjon.

– Hva med tyttebær og blåbær? Er de økologiske?

– Ja, reglene har blitt endret, så naturprodukter som blåbær kan nå få Ø-merket, forutsatt at det ikke er brukt kunstgjødsel eller kjemisk plantevern i sankingsområdet.

– Jeg skal reise til Trondheim og lurer på om det finnes noen økologiske spisesteder der. Har Debio oversikt?

– Ja, på hjemmesidene våre (?) kan alle finne oversikt over økologiske gårder, foredlingsbedrifter og spisesteder.

– Hvorfor har Debio prosjekter i Sør-Afrika og informasjonsarbeid i distrikts-Norge? Skulle dere ikke konsentrere dere om å drive kontroll?

– Informasjonsarbeid er en veldig viktig del av kontrollordningen. Folk må jo vite hvordan reglene er! Når det gjelder Sør-Afrika så har vi fått støtte fra Norad til å hjelpe til med å bygge opp en kontrollordning der. I tillegg regner vi med å lære masse som kan komme økonomien i Norge til gode.

– Er det sant at i utlandet kan "økologiske" bønder bruke sprøytemidler?

– Øko-reglene er ikke helt like i alle land. For eksempel er det lov å sprøyte med kobberkalk i enkelte EU-land. Heldigvis er det bestemt at dette skal fases ut. Generelt kan jeg si at sertifiserte økologiske bønder i alle land må følge et strengt regelverk for å sikre produksjon av rein mat.

– "Debio kuttes til beinet", stod det i Ren Mat i vår. Hvordan går det med krisa?

– Mattilsynet kuttet 3,5 millioner av Debios bevilgning i vår, men etter revidert nasjonalbudsjett fikk vi tilbake en million kroner. For å gjennomføre en forsvarlig kontroll i år må Debio gå med en halv million i underskudd.

– Spiser du selv bare økologisk mat?

– Nei, dessverre. Jeg bor i Rømskog og der har vi bare en butikk. De fører ikke så mange økologiske varer. Men jeg har spurt innehaveren om de kan ta inn mer økomat.

– Hva er ditt favoritt-øko-produkt?

– Potet. Økologiske poteter smaker mye bedre enn de konvensjonelle!

(Ren Mat 4/2005)

Små tankar om små åkrar

Av Ivar Løne

Alle dei små gardane her hev lagt att konnåkrane sine, slik det hev skjedd over mesteparten av landet ellers. Eit spørsmål i utide blir då, er det rett å legge att konnåkrane og la dei gro til. Kvifor drive med slikt når ein kan få kjøpt alt so rimeleg i butikken? Det at forfedrane våre streva og sleit for å få dyrke opp desse åkrane, hev det ingen verdi? Her er mange bureisingsbruk, attåt dei gamle gardane. Ingen dyrkar jorda si lenger. Det kjennest då gale?

Konnet blei sådd og på det stykket på garden som var mest solrikt og hadde den beste jorda. Når det var moge blei det skore med sigd, so blei dei bunde i passelege konnband og hengde på staur. Dette var ein kunst som berre få kan gjera rett i dag. So fort det var tørt nok, blei det teke inn. Treskinga blei då gjort på låvegolv, til det bruka dei ein flyel. So ble konnet kasta, med eit kastebrett. Det konnet som var tyngst landa lengst vekk og var det beste. Dette blei brukt til såkonn og graut. Det nestbeste blei brød. Lettkorn og agner blei dyrefor, og halmen kunne bru-

kast til underlag i sengene. Grensene her var nok litt uklare. Dyra måtte nok gjerne taka til takke med litt halm attåt høyet!

I Noreg er det stort sett gode vilkår for konndyrking, då det gjerne er rikelege nedbørsmengder tidleg på våren når konnplanta skal vekse. I fjellbygdene høver det best med bygg sidan sommaren gjerne er for stutt til å få fram andre konnsortar. Måten konnet blei dyrka her, gjerne med vekselbruk, gjorde at konnet oppnådde høg kvalitet. Det viser seg at konn som er dyrka på same konnåkeren heile tida og hausta med skurtreksar er mykje meir utsett for sjukdomar og hev ein langt dårlegare kvalitet.

Sjølvsagt er dette spørsmålet avgjort for lenge sidan av politikarane, etter det mantra som heiter pengar. Spørsmålet blir vel kanskje, finst det andre verdiar enn pengar?

Her er det funne konn som hev lege i 60-70 år, på stader der mysene ikkje hev kome til, og noko hev framleis spireevne. For moro skuld er noko av det blivne sådd på små flekkar, på gardar der dei før alltid hadde konn.

Meir side 12

Små konndyrkingsforsøk på Tjønås, Tjønnegrenda 2005. Til venstre bygg. Dei høge aksa på høgre side er andre-års finnerug.

Kornåkrar og meir

Ivar B. Løhne

Bruk av åkrar att, om tider å så, hausta, turka og vidare til mat vert burte, kva då? Det heile kornet. Om der det er vârfrost og vanskeleg å turke, at avling vert oppeten av utøy – myser og fugl, får mygl på seg. Og så den store tryggleiken å avla til eige bruk. Her vil eg framheva: korleis om den gamle kunnskapen vert burte?

Som lager i solide, stabile og myrke stabbur, luftige korn- og høybrot, også for litt for lite turt. Også for lauvkjerr. Kort veg til lagring og bruk. Har det utvikla seg lettare og betre bruksmåtar for avfall og gjødsling. Før kasta ut frå gluggar i veggen, så veita vidare til åkrar, så seinare til gjødselkjellar og då med hestekrefter køyrt til stader lengre burte.

«Avfall var bondens gull» vart det

sagt, som med hevdaseget frå gjødseldyngane. Til meir moderne tider, til lengre veg for all gjødsel.

Bruk av såkorn, for korn og rotfrukter, tilpassa høgde og klimaforhold var nok godt utprøvd. Forskjellige turkingsmåtar til mat og såvarer vart utvida. Bruk av for stor varme i gryter og jernplater kunne drepa spire- og næringsevne. Eg hugsar at det vart sagt då me rørde kornet i slike gryter at det var for å få god smak på maten. Rett, men viktigaste av alt vart å berga såkornet, evna til nytt liv.

«Kort veg mat» som no vert lansert, var verkeleg i gamal tid. Rett ut til åkeren og inn att med avlingen der han vart omstelt og brukt. «Frå jord er du komen, til jord skal du verta», enkelt og greitt. Korn og frø vart funne, så valt ut av beste matsort. Skar og hausta, hengde til turk på staur der sol og vind gjorde det stør-

ste arbeidet. Vart det ikkje godt nok, kom ba-stovene, på Voss turkjen. Etterpå til eigne kvernhus og lager i solide stabbur og kister. Malingi kom etter som det var kvernavatn og trong for mjølet. Vår og haust – gjerne oftare når det var tid til flatbrødbaking, etterpå lagring i kornkister, med kort veg etter maten.

Vår tid lagar mange og lange omvegar. Mesteparten av kornet går til husdyr, hest som leiketøy og kyr, gris og meir til vår tid sine «kjøttgrytene i Egypt». Særleg gale er det at ikkje vår eldste, mest brukte kornsort byggen, går på slike omvegar. Neste no er oppføring av snegl. Skal byggen brukast vert den avskalla, kien som då vert fråteken eit heilskap i føda, vert så seld i dyre domar på helsekostbutikker. Etterpå klockskap.

Tjønås, 28.09.2005.

Hemmelige haver

Å se deg smile bak ditt smil,
å høre gleden bak din glade stemme,
å føle kjærligheten banke bak din puls.

Du kommer til meg
med en krans av moden kveldsvind.
Din ånde
røper flyktig sus av løv.
Du bringer bud
fra hemmelige haver.

- Jeg vil bo
i dine drømmer før du sovner.

Even Lorch-Falch

Anders Ryste om eit innhaldsrikt livsverk

Frå Hovdebygda Sogelag sitt årsskrift 2005

Om oppvekst

Eg er fødd i Eiliverustene i Ørsta 1. september 1913. Far min var sildoliefabrikk-formann Jon E. Ryste, og mor var Oline Ryste, fødd Krøvel. Ei hending sit fast i minnet, ja, eg trur så lenge eg måtte leve. Eg vart sjuk og måtte i seng. Dette var fyrste året det kom elektrisk kraft til Eilivegarden. Han Lægda-Enok var installatør. Han lagde inn leidningar i stova der eg låg. Der kom ei pære i taket som lyste opp heile stova. Men kva stod med stor skrift på denne lysande pæra? Enno hadde eg ikkje lært å seie r-en. Eg låg og kjempa med eit namn som stod på pæra. Mange stunder prøvde eg å seie dette namnet. Til slutt lukkast det. Osram pære stod der, og eg lærte til slutt å rope ut Osram. Slaget var vunne. Eg hadde lært å seie r-en. Dette var så vidt eg hugsar ein plass mellom 1915-16. Eg vart altså fødd i 1913.

Utdanning

Eg gjekk mellomskule i Ørsta og gymnas i Volda. Tok eksamen i realfag. Vidare vart eg immatrikulert på universitetet hausten 1935. Etter at dei fyrste faga, filosofi og psykologi, var unnagjort, tok eg til på sosialøkonomien. Studerte i tre år og gjorde unna jussen sitt halve pensum, noko som høyrde til studiet. I tillegg og samstundes tok eg eksamen på Otto Treiders handelskule i handelsrekning og bokføring. På Blindern tok eg samstundes matematikkksamnen, førebuaende til aktuareksamen, men så var det slutt.

9. april kom tyskarane og hærsette landet. Eg drog nedatt til Oslo om hausten for å studere vidare. Men eit hærteke land gav inga lyst til lenger å vere student. Men mange av studentane studerte under tyskarta.

No hende det seg slik at Dybwad Brochmann kom til Oslo frå Bergen. Han hadde med seg to jernbanevogner med bøker. Desse bøkene måtte skaffast bokhylleplass i Oslo. Bladet Samfunnsliv, som inntil krigen kom ut på eit trykkeri vestpå, og bøkene, i alt 44 bind, måtte inn på nye rom. Eg hjalp Bertram Dybwad-Brochmann med dette framfor å sitje i lesesalen i Fredriksgate 3 for å studere eit sosialøkonomisk fag som eg hadde utropt som kvakksalveri på eit sosialøkonomisk studiemøte.

Yrkeslivet

Far slutta med trandamping. Han hadde eit stort tap etter fyrste verdenskrigen. Tran gjekk langt ned i pris. Trandamping gav stort tap. Men far visste råd. Han slo seg saman med vøreigaren og forretningsmannen Fredriksen på Melbu i Vesterålen og gjekk over til framstilling av sildolie på sildoliefabrikk. Fredriksen hadde sildoliefabrikk på Melbu, seinare også sildoliefabrikk på Island for å ta i land av dei store mengdene islandsild og fabrikkere olje av den. Far var i mange år knytt til fabrikk der. Ettersom dette var på sommars-

tid, kunne han også ta plass som formann på sildoliefabrikk på Sula her på Sunnmøre.

Sildeinnsiga på Møre skjedde vanligvis på seinhausten og forvinteren. Eg var med far som arbeidar på Vedde Sildoliefabrikk, så vidt eg hugsar i to vintrar. Så hende det at eg vart sjømann. Eg vart matros på fyrvesenbåten Skomvær der farbror Knut var skipper og kaptein. Fyrvesenlyktene langs kysten måtte ha nye forsyningar av parafin på lyktene sine. Eg var med mannskapet på Skomvær og bar olje til fyrlyktene. Men arbeidet på Skomvær var halvårsvis, og eg kunne immatrikulere meg på universitetet i Oslo og studere det faget eg likte best – sosialøkonomi.

Samfunnsliv

I år 1931 vart bladet Samfunnsliv starta i Haugesund. Sidan har bladet levd og spreidd seg under skiftande redaktørar. Underskrivne tok over redaksjonen i 1966 og har hatt den i samfulle 38 år, den lengste tida nokon har styrt bladet. Ikkje alltid har denne rørsle delteke i politiske val. Krigen 1940-45 gjorde eit stygt slag for samfunnsrørsle. Bladet vart innstilt å kome ut i 1940. Vi ville ikkje ha noko med Quisling å gjere. Den nye livsorienteringa, som rørsle vart kalla, var like framande for dei tyske okkupantane som våre norske heimverande under krigen. I 1936 hadde rørsle 45000 veljarar. Men desse hadde skrumpa inn til 12000 i 1949. Krigen hadde gjort sitt til å øydelegge. Vi kom i gang att frå 1949 og utover, men no med ei rørsle som ikkje lenger var politisk, åleine som ei opplysningsrørsle.

Bladet vart flytta frå Bergen til Ørsta under mi leiding. Ein bankmann og gardbrukar på Karmøy var blitt så glad i dette bladet at han gav all sin eigedom på ca ein million kroner til bladet si vidare drift.

Møtet med Dybwad Brochmann og idéane hans

Då eg var ferdig med gymnaset i Volda, måtte eg tene verneplikt. Det skjedde på Molde som kontormann hjå krigskommisæren. På Molde for stappfullt hus høyrde eg Brochmann for fyrste gong. Eg var då 21 år. Men sanneleg, eg skyna ikkje stort av det han sa i det to timar lange foredraget. Volda-ordføraren Ola Rotevatn sat i benken ved sida av meg, og han sovna. Men seinare vakna han Ola og vart gjennom artiklane sine så god brochmanianer som nokon.

Eg fekk inga hjelp til å studera etter endt artium. Men ei framtid måtte eg ha og vart som sagt sjømann som matros på fyrvesenbåten Skomvær der farbror Knut var kaptein. Arbeidsfeltet for denne båten var ifrå Møre til Harstad i nord. Vi kom til Bodø på turen nordover og vart liggjande på hamna der ei helg.

Medan vi låg der med båten, kom fyrbøtaren og fortalte at i kveld skal vi på land og høyra på foredrag. Vi skal høyre på den kjende foredragshaldaren Dybwad Brochmann. Han hadde krit og ei stor tavle, og sam-

stundes som han tala, brukte han krita til å framstille eit samfunnsrekneskap. Denne rekneskapen måtte eit land ha som grunnlag for ein kommune, eit fylke og eit lands rekneskap. Landa i verda starta med budsjett og utlikning gjennom skattelikning og skattesystem. Samfunnet har vakse saman som eit heile - ein heilskap. Den økonomiske heilskapen kan delast opp i bransjar. Samfunnsrekneskapen skal tene til å få fram inntekter og utgifter for heilskapen – for samfunnet. Ein slik rekneskap vil gje det korrekte biletet.

Kva er hovudtrekka i denne samfunnstenkinga?

Hovudtrekka er at samfunnet i dag har utvikla seg frå å vere ein stat til å vera ein organisme. Som vi har det i dag, så organiserer vi samfunnet i stat, fylke og kommunar. Men samfunnet har utvikla seg vidare frå å vere eit statssamfunn til å vere eit bransjesamfunn. Bransjesamfunnet skil seg ut frå statssamfunnet ved at bransjane tek bort kommunegrensar og fylkesgrensar og deler samfunnet opp etter næringsvegane som landet har. Vi har fiskeria, skogsdrifta, bergverksdrift, jordbruket, industrien osv., og på den andre sida har vi forbrukar- og tenarsamfunnet. Produksjonssamfunnet livnærar tenarsamfunnet. Det naturlege er at produksjonen av alle slag vert ført opp som ein rekneskap der tenarsamfunnet blir dei reelle utgiftene på bransjeproduksjonen. Samla så utgjær dette inntektene for styrings- og tenarverket av alle slag. Det heile kan setjast opp som ein samfunnsrekneskap, ein rekneskap etter mønster frå rekneskapen i alle vanlege bedrifter.

Eit levande samfunn som vi har det i vår tid kan best samanliknast med ei større rekneskapspliktig bedrift. Valsamfunnet slik vi har det er gamaldags. Sidan vi har fått eit bransjesamfunn, driv vi og administrerer oss i hel. Utgiftene på produksjonen overgår inntektene i samfunnet. Alle samfunn i dag er fullstendig overadministrerte. Eit bransjestyre må kome i staden for valsamfunnet. Eit folk i val er eit folk i vrøvl, sa den gode Bjørnstjerne Bjørnson.

Møtet med personen Brochmann

Eg hadde høyrert han halde foredrag både i Molde og i Bodø, men ei tid eg var heime i Ørsta kom Brochmann og vitja fa-brikkeigar Havtor Hovden. Då var det at min nokolunde jamnaldrande Anders Aasen fann på at vi saman skulle gå og helse på Dybwad Brochmann. Vi fann fram til heimen til Havtor Hovden, ringde på og gjekk inn i stova. Der sat Brochmann. Det gjekk ikkje lenge før vi kom i prat. Mellom oss var Anders Aasen den freidigaste. Vi vart sitjande ei heil stund saman med den landskjende talaren. For det meste var det Brochmann som førde ordet. Eg kan hugse at han avslutta med å seie til oss to; Desse tankane som eg ber fram til Dykk to, vil ikkje kome fram i høgmele før om ein mannsalder frå i dag. Men, sa han,

tankane vart fyrst framme i bibelsk vis. Ja, seinare i reformasjonstida vart dei så smått lufta av Luther. Dei same tankane kjem på nytt lag fram også i dag, sa B. Dybwad Brochmann. I Ørsta heldt han foredrag i Hovdebygda, på Sæbø og på Idavollen i Ørsta. Kvar stad med fulle hus. Og til slutt, om kvelden etter to dagar, hjå Birgitte og Havtor, vart det tillaga nachspiel hjå Hovden. Der var desse ørtingane med: Seinare biskop Monrad Norderval, lærar Henrik Straumsheim, Ole Gustav Øvstegård m/frue, fru Ragna Vinjevoll, Anders Aasen og underskrivne. Det vart ein forvitneleg kveld som seint var å gløyme.

Dybwad Brochmann som industrimann og handlande

Han vart fyrst tilsett som hovudbokhaldar på Norsk Hydro etter at han hadde drive gartnararbeid og frøkultur på Grimstad gartneri. Noko seinare som handlande i Stockholm og i Bergen. I Sandefjord var han tilsett som disponent i ein frøfabrikk. Fabrikkken lønte seg så lenge fyrste verdenskrigen varte; men då krigen var over, gjekk verksemda med tap. Som gartnar var han også ei tid i Berlin, men kom seg fort heimatt til Noreg etter at Hitler tok til å røre på seg. Han tok til å skrive sosialpolitiske bøker. Fyrste bøkene hans kalla han "Vegen til det nye land". I desse bøkene tek han for seg den sosiale og politiske tenkemåten som rår i folket vårt. Han tar for seg pengekapital-spørsmålet. Kvifor skulle så mange bønder gå konkurs i desse åra? Kva kunne samanhengen vere?

Han tok for seg rentespørsmålet og kva feil Norges Bank gjer når dei utover landet sender verdilause pengar. Eit samfunnsrekneskap etter mønster frå landet sitt bedriftsliv, rett oppsett, ville klart vise kva sum-

men av landet sin vareproduksjon ville bli, opp i mot forbruket av denne produksjonen. Rett oppsett som eit oversikteleg rekneskap, ville fort syne om vi arbeidde på underskot eller hadde overskot. Slikt rekneskap vantar landa i dag. I staden set vi opp budsjett tufta på folket sine skattepengar utan noko rekneskap å bygge på.

Brochmann og mentalitets-spørsmålet

Men for å få eit land til å ta i bruk rekneskapstanken som ein grunnleggjande tanke i samfunnsformat, måtte ny tenkemåte til mellom dei produserande og forbrukande spesialistane. Eit nytt samfunn som liksom i dag har forlatt agrarsamfunnet og trekt inn i eit spesialisert og differensiert industrisamfunn, må ikkje lage pengane til det primære i handelen og varene til det sekundære. Då kjem vi straks opp i krisar og krigar skapt av vår eigen dumheit. Det var noko av dette Brochmann oppdaga då verksemda hans gjekk konkurs i Sandefjord. Der er overflod av varer i dagens verd, likevel greier vi å skape vekselvis gode og dårlege tider ettersom vi rett og slett diktar varande verdi i bytemiddelet pengane. Dermed delast folkemengda opp i fatige og rike. Delte vi overfloda og let kvar part få sin likelige del, fanst her ikkje lenger fatige på jord. M.a.o. vi strør i dag med vår eigen åndsfatigdom. Det er ikkje lenger vonde vette som heimsøkjjer oss. M. a. o. all verda i dag, takka vere pengeøkonomien, bygg på økonomisk dikt og draum. Få rikmannsdræumen bort, del overfloda, og vi er alle rike. Men det er altså eit mentalt spørsmål å få dette til. Livsdræumen som vi alle har må erstatte penge-dræumen, så kjem dei gode tidene til kvar mann og kvar kvinne verda

rundt.

PS. Her er ikkje medteke deskapitaliseringsprinsippet.

Det sentrale spørsmålet i Brochmanns ideologi er mentalitetsspørsmålet

På same måten som barnet som veks opp lagar seg trehestar og dokker, diktar liv i desse og leikar seg med dokker og bilar som var det levande former, - på same vis skaper samfunnet seg statar, institusjonar og organisasjonar av alle slag, medan desse i røynda er levande samlingar av folk som er organiserte innanfor eit samfunnssystem. Leiken går framfor barnet si utvikling fram mot vaksen, på same vis går den organiserte institusjons- og organisasjonsleiken framfor den levande eksistensforma, samfunnet.

Samfunnet er å likne med eit aks i åkeren som slår rot, vert aks og til slutt fullt korn i akset. Ingen vil nekte for at kornakset styrer seg sjølv i kraft av ibuande lover opp gjennom vokstere. Medan vi som menneske i vår kollektive samfunnsvokster treng symbol og system som staten, fylke og kommunar, institusjonar, bankar, parti av mange slag, så i røynda er dette livlause ikkjeeksistensformer som døyr bort når menneska oppdagar at dei lever i ei livande, sjølvverkande og lovmessig bunden eksistensform. Dybwad Brochmann har etterlate seg 44 trehundresiders bind om dette. Venene hans gjennom dei siste par mannsaldrane har skrive minst like mange bind om det same.

Korleis blir det levande samfunn styrt?

Ingen som i dag har kongemakt, keiseremakt, presidentmakt, stortingsmakt, fylkes- eller kommunemakt treng lenger å fatte lover eller styre. Dei leidande i eit kraftverk styrer

ikkje. Dei leier verket og spreier krafta etter verket sine ibuande lover. Som vi i dag har stortingsrepresentantar vil vi seinare få kraftverksinginiørar, pengeteknikarar og samfunnsarkitektar, folk som får utdanninga si på det levande samfunnet sitt felt.

Pengeteknikarar treng vi for å leie det komande finansvesen. Eit finansvesen der vi ser på pengane som symbol til å formidle, ikkje lenger som verdigjenstandar til oppsparing eller til spekulasjon.

Samfunnet mellom menneska har gjennom utviklinga vakse seg saman til eit heile. Denne utviklinga er komen langt i dei såkalla kristelege landa. I dei heidenske er det enno langt fram. Men som hjå oss i Noreg er kyrkjeinstitusjonen i ferd ved å tape makta si over samfunnet. Same vegen er det ved å gå med den politiske makta, den økonomiske, der vi i dag diktar liv i pengane og reknar renter. Bankane i framtidens samfunn blir å rekne som desentraliserte betalingsentralar.

Bøker som Anders Ryste har skrive: Anders Ryste: "Nytt lys over samfunnslivet", hefte 1-2-3.

Anders Ryste: "Bli som barn igjen". Anders Ryste: "Den nyorienterte skole".

Anders Ryste og Aase Brenne: "Bertram Dybwad Brochmann. Minnebok".

Anders Ryste m. fl.: "Troen på fikti-vene".

Anders Ryste m. fl.: "Fredens sosiologi".

Anders Ryste: "Ny livsorientering i Norden".

Anders Ryste: "I helhetens lys".

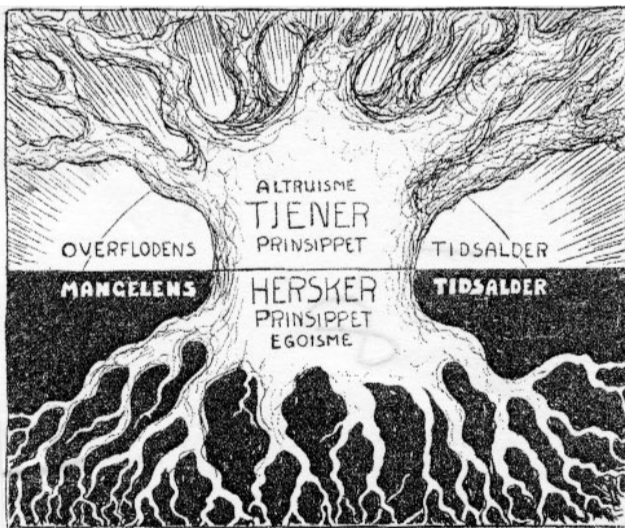
Anders Ryste: "Under ein høgare himmel".

Anders Ryste: "Your Mentality your Destiny".

Om oppvekst
Fødd i Eileverüstene i Ørsta 1-9-1913
Far min var ^{far min var} gardbrukar og skolelærar og
formann Jon E. og ^{mor min} Olina Ryste, fødd Krovel
Ei hending som sit fast i minnet, ja eg
trur så lenge eg måtte leve. Eg vart sjukt og
måtte i seng. Dette var i fyrste året det
kom elektrisk kraft til Eilevergarden. Han
Høgda-Snok var innstallator. Han lagde
inn leiingar i stova der eg låg. Der
kom ei pare i taket som lypte opp heile
stovra, der eg låg. Men kva sto med stor
skrift på denne lysande pare. Enna hadde
eg ikkje lært å seie erren, og låg og kjempa
med til namn som sto på pare. Mange
stunder prøvde ^{eg} å seie dette namnet
til slutt lukkast det. OSRAM PÆRESTO
ber og eg vil skilt ^{kan} borte å rope ut.
Osram. Skaget var vunne, og hadde
lært å seie erren. Dette var såvidt eg
måsar ein plan omkring 1915-16. Eg
vart fødd i 1913.

Anders Ryste

Et 50 års tilbakeblikk

13. juni 1955 presenterte E.L.F. et intervju med Ulf Christensen i billedbladet «Nå» i sin faste ukespalte «Mot Margen». Red. av Libertasbladet «Nå», Kjell Lynau, la seg aldri borti Elof's valg av intervjuobjekter eller presentasjonsmåte. Den gang gikk Ulf for å være kommunist, ja, faktisk forhenværende Furubotn-tilhenger. Men han var også kjent som «brochmannianer», utsett til ideologisk arvtagere av BDB selv. En kombinasjon som Oslo-journalister klødde seg i hodet over. Men sannheten var at Ulf hadde et tilfang av ideer og oppfatninger gjennom studier av, og korrespondanse med, en rekke fremstående tenkere over hele verden i sitt Internasjonale nettverk og hovedorgan kalt «Think».

I et høstbrev til Alf. S (-05) skriver Ulf, som nå er 81 år ung: «De siste år har «Alt. S», vært fremragende redigert i detalj».

Alternativt samfunn 3/50:

Mot margen

Av Even Lorch-Falch

Det er ikke jeg som står på hue, men det er verden, sier Ulf Christensen. Han legger merke til at vi gløtter bort på en stor tegning som er blitt hengende opp ned borte på veggen, og fortsetter:

– Jeg lærte å tegne for å lære å se. Nå tegner jeg ikke lenger, men bruker øynene til å studere samfunnet. Siden jeg som liten gutt så nasistene piske jødene i Berlin og marsjere i brunskjorter, har det stått for meg at det må være noe riv ruskende galt med samfunnet.

– Vårt eget samfunn også?

– Ja! Se f.eks. denne perverse trofastheten som folk har overfor myndigheter og autoriteter. Hitler var en gal mann, og det er nok av gærninger. Men det uhyggelige er at et helt samfunn kan føye seg for slike folk.

Her hjemme føyer man seg for partiene, og partistyrerne får makt som er mer diktatorisk enn demokratisk.

– Hva mener du bør rettes på?

– Skolene, som i dag er like merke destruksjonsanstalter som utviklende institusjoner.

Staten, som er blitt et maktapparat istedet for en samfunnstjener.

Økonomien, hvor det gjelder å tjene på hverandre i stedet for å tjene hverandre.

Kirken, som rekrutteres av helseforkynnerne fra Menighetsfakultetet, ligner et slags politisk parti som bygger sin maktposisjon på folkets religiøse følelser. Men de virkelige kristne mennesker er de som viser sin kristendom i gjerning.

Kostholdet er galt, men folk innbilles at skadelig kost ikke er skadelig, fordi man tjener penger på den.

Kjærlighetslivet, hvor så mange mislykkes fordi man får sprøytet huden full av film og litteratur som forteller at kjærligheten ligger på de steder hvor den ikke finnes.

Resultatet av alt det syke i samfunnet er krigen. Ingen vil krig, men uavlatelig har vi krigstrusselen hengende over oss fordi man ikke ser sammenhengen mellom problemene. De er alle medvirkende årsaker til frykten og forvirringen.

Ulf har ikke ligget på latsiden. Han har utgitt et kontaktblad, «Tenk selv» i over 100.000 eksemplarer. Gjennom dette skriftet som nå utgis

på engelsk, har han fått tallrike forbindelser med likesinnede som arbeider for det samme i andre land.

I fjor laget han sammen med Albert Owesen den sensasjonelle boligfilmen som viser hvordan boligvrakene bor, eller rettere sagt ikke bor.

Heller ikke ukjent er «De religiøses valgliste» som han var mester for høsten 1953, og som fikk Arbeiderpartiet til å gispe.

– Hva ville du egentlig med denne listen?

– Vi trenger representanter som kan rasjonalisere kommunenes drift. Vi vil stemme på personer, ikke på partier.

– Mener du dine tanker er gjennomførbare for øyeblikket?

– Ja, de ligger i tiden. Men jeg trenger 1-2% av Arbeiderpartiets budsjett for å stikke hull på partibyllen.

Enten vi er enige eller uenige med Ulf, vet vi at han ikke er av dem som går på akkord med seg selv eller sine ideer. Til det er han alt for ubundet, og har for stor tro på den sak han kjemper for.

ELOFA

Totalitetsøkonomien er løsningen

Innledning

Uten tvil er Totalitetsøkonomien løsningen på våre sosiale og økonomiske problemer. Totalitetsøkonomien krever:

- * et organisert prisfall
- * at vi forlater den gamle måten å organisere økonomi og samfunn på
- * en forandring av grunnmønsteret i forholdet mellom mennesker
- * et nytt samfunnsregnskap

Av Astrid Strømme

Om forholdene i verden og nødvendigheten av Totalitetsøkonomi.

I de foregående avsnitt er søkt vist, hvorledes vitenskap og teknikk i løpet av de siste decennier er utviklet i en grad som har skapt overflod på jorden av alt det menneskene trenger for å leve. En overflod av livsfornødenheter så stor, at muligheten for menneskenes materielle frigjørelse derved er innenfor rekkevidde. Den tid vil komme, da det gjennom lønnsomt prisfall blir like billig å skaffe seg et brød som å tappe vann av vannkranen. Vi må komme henimot nullpris. –

Men vi har også sett, at denne overflod nu, i stedet for å skaffe menneskene lettelse og velsignelser er blitt dem til forbannelse. Mens verden i dag flyter av velstand, taler folk om "dårlige tider", halve verden går konkurs, fordi der er for meget av alt, de fleste sitter trangt i det "og mangler penger til å kjøpe for", mens mange sulter. Velstanden når ikke frem til menneskene. Tvert imot brenner man hveten og maisen og senker kaffen på havets bunn, fordi det "ikke lønner seg" å la menneskene få billig mat. Det hele er et skjærende paradoks og en himmelropende selvmotsigelse. Og dog er det en direkte logisk følge av det

samfundssystem, det kulturtrinn, hvorpå vi lever. Menneskenes sosiale og økonomiske samlivsform har ikke holdt tritt med den veldige utvikling av produksjonsteknikken.

Sammenhengen hermed er at vårt nuværende merkantile system hviler på en grunnide, at produksjonsmengden alltid vil være mindre enn konsumsjonen, – merkantilismen er bygget på forutsetningen om varemangel. Bare når det er tilfelle "lønner det seg å produsere". Bare da er menneskene villig til å betale produksjonsprisen. Og bare når den kan oppnåes er menneskene villige til å produsere. "Lønnsomheten" måles nemlig i penger, det er pengefortjeneste og pengeprofitt som er drivkraften for all merkantil produksjon! Så asosialt er menneskene innstillet i dag.

Så setter den vitenskapelige produksjonsteknikk inn med sin veldige overflødigheit og derav følgende prisfall, "lønnsomheten" (i penger) produseres sønder og sammen! All ting stopper opp! Det merkantile system har overlevet seg selv. –

Vi vil prøve å forstå dette forhold mellom forbrukspris (salgspris) og produksjonspris.

For forbruksprisen har vi å regne med den økonomiske autonome lov om tilbud og etterspørsel. Er tilbudet større enn etterspørselen faller naturtødvendig prisene. Er produksjonen overveldende stor går forbruksprisene ("salgsprisen") mot null. Prisen på vann og luft er null.

Ved produksjonen, ved fremstillingen av varene har vi å regne med den økonomiske lov som a priori sier at prisen er lik systemets kostende. Det er alle samfunnets utgifter på samfunnsregnskapets debetside som bestemmer prisen på produksjonen på samme regnskaps kreditside. Produksjonsutgiftene er altså bundne. Det er omkostningene ved det samfunnssystem vi lever under som bestemmer varens pris. –

Når nu utviklingen av naturvitenskap og teknikk gir menneskene en stadig øket produksjonsevne, samtidig som der ingen utvikling skjer på det sosiale og økonomiske område den rette vei, mens tvert imot samfunnssystemets omkostninger med alle midler forøkes, så er det klart at

der ikke blir balanse mellom produksjonspris og forbrukspris. De sosiale og økonomiske systemomkostninger er for store.

Det er denne situasjonen verden står oppe i i dag. Det er den aktuelle oppgave i dag å løse dette spørsmål. Prissystemet må vi regne med inntil vi er kommet så langt at pengene har overflødiggjort seg selv.

Hele verden vil nu gjøre det på den måte å tviholde på det merkantile system, som søkes holdt liv i ved at produksjonen innskrenkes, så vi igjen kommer tilbake til mangelens tid, hvorved forbruksprisen holdes oppe. Dette skjer igjen ved at alle bransjer og grupper organiserer seg mot hverandre, for med politiske knep og kunster å gjennomføre produksjonsinnskrenkningen. Det er dette som kalles prispolitikk hele verden over. Her hjemme i Norge kalles det særskilt for "lønnsomhetslinjen".

Men da innskrenkning av produksjonen og ødeleggelse av realverdiene for skinnverdiene, pengenes, skyld er naturstridig og livsfjendelig, så ender alle disse misforståtte bestrebelse med en verden i kaos, slik som vi i dag ser det for våre øyne. Og treet kan kjennes på fruktene.

Menneskene er fiksert av det gamle merkantile system, som gjelder mer enn menneskenes frigjørelse. Derfor skal det avlegse system bibeholdes og menneskene fortsatt lide. Ingen vil altså akseptere de fallende priser som er utviklingens mål og innrette seg overensstemmende med disse. Menneskene vil ikke sin egen materielle frigjørelse.

Totalitetsøkonomien erkjenner i motsetning hertil at utviklingen naturtødvendig går mot lavere og lavere priser og rikeligere og rikeligere med varer. Menneskene har lært å la maskinene og naturkreftene gjøre arbeidet for seg, og der er for så vidt ingen grense. Utviklingens mål i så måte er den materielle frigjørelse, som er nådd når alle priser er kommet ned mot null. – Altså når det er like billig å skaffe seg brød og andre livsfornødenheter som å tappe vann av vannkranen.

Totalitetsøkonomien aksepterer altså de fallende forbrukspriser og den materielle frigjørelse, og angir hvordan man skal gjennomføre det lønnsomme prisfall, og altså til enhver tid under denne kontinuerlige og målbevisste prissenkning få balanse mellom produksjonspris og forbrukspris. Slik at om det i dag koster 10.000 kr å leve, så skal prisen, om noen tid være kommet ned i 8000 kr. Senere ned i 5000, 1000, 100 osv.

Dette skjer ved å gjennomføre et nytt samfunnssystem, hvor systemomkostningene befinner seg under stadig og selvvirksom reduksjon. Der må gjennomføres dekapitalise-

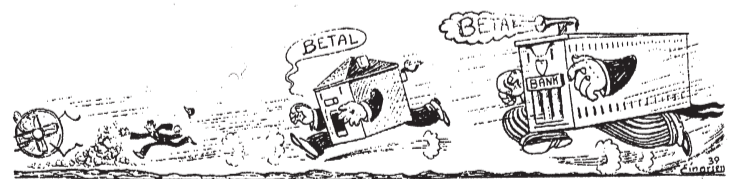
ring, desentralisering og fritt bransjestyre, hvor man tar menneskenes selvvirksomhet i bruk, muliggjort ved en ny mentalitet som erkjenner vårt sanne forhold til reelle og fiktive verdier, og som erkjenner vår sosialiserte skjebne og derfor riktigheten av det kristne gjensidighetsbud, og dermed også det rette forhold mellom produsent og konsument som mennesker.

Ved systematisk og planmessig overgang til de nye tingenes orden reduseres systemomkostningene og dermed også produksjonsprisene langsomt men sikkert nedover, slik som det vil fremgå ved studiet av samfunnsregnskapet, som til enhver tid registrerer omkostningene, hvilket forstås av enhver bokholderkyndig. Men et slikt samfunnsregnskap har til dato ikke vært praktisert av de styrende i vårt land eller noe land i verden. Og det er på disse punkter hele verden har hengt seg opp.

Også pengemessig vil altså et prisfall kunne organiseres lønnsomt, på samme måte som en prisstigning nu også kan frembringe pengelønsomhet fordi man tror oppkapitalisering er den rette vei. Priset organiseres like enkelt lønnsomt ved nedkapitalisering, når menneskene av overbevisning går inn for realiseringen herav, og i smått og stort innretter seg overensstemmende med dette prinsipp. –

Det er da klart at jo lavere prisen etter hvert blir, desto større mengde av produksjonen kan konsumeres. Totalitetsøkonomien baseres på individualitet og "privat tiltak" og "privat eiendomsrett", og drar seg den forhåndenværende og høye produksjonsteknikk til nytte, og bringer menneskene den materielle frigjørelse, som er utviklingens naturlige mål. "Totalitetsøkonomien" løser denne oppgave. Og er det økonomiske system og det livssyn og samfunnssystem som B. Dybwad Brochmann med støtte i Bibelens og evangelienes lære i snart 20 år har fremholdt for menneskene som det rette, men som vår generasjon ikke har villet lytte til. Begivenhetene i verden virker dog fra dag til dag i favør av totalitetsøkonomien, og viser at dens inspirerte sannheter er riktige. Menneskene står seg derfor på å forlate det gamle foreldede samfunnssystem som Bibelen og totalitetsøkonomien fremholder.

Totalitetsøkonomien hviler på

VANNBEVEGELSEN

Folkebevegelsen for bevaring av vann som fellesgode, Buerstranda 6, 3234 Sandefjord

«For å forandre noe, ikke sloss for å forandre den eksisterende modellen – skap en ny modell og gjør den gamle avleggs».

R. Buckminster Fuller

Kjennetegn på de siste dager

Krig i et omfang som savner sidestykke – Matteus 24:7; Åpenbaringen 6:4
 Hunersnød. – Matteus 24:7; Åpenbaringen 6:5, 6, 8
 Pest. – Lukas 21: 11; Åpenbaringen 6:8
 Tiltagende lovløshet. – Matteus 24:12
 Jordskjelv. – Matteus 24:7
 Kritiske tider som det er vanskelig å mestre. – 2. Timoteus 3:2
 Overdreven kjærlighet til penger. – 2. Timoteus 3:2
 Ulydighet mot foreldre. – 2. Timoteus 3:2
 Mangel på naturlig hengivenhet. – 2. Timoteus 3:3
 Større kjærlighet til nytelser enn til Gud. – 2. Timoteus 3:4
 Mangel på selvkontroll. – 2. Timoteus 3:3
 Mangel på kjærlighet til det gode. – 2. Timoteus 3:3
 Folk bryr seg ikke om den forestående faren. – Matteus 24:39
 Spottere forkaster beviset for at vi lever i de siste dager. – 2. Peter 3:3,4
 Verdensomfattende forkynnelse av Guds rike. – Matteus 24:14
Vaktårnet 1/10 2005

Det 5. trinn Veien til et nytt samfunn

Bok: *Det 5. trinn
Veien til et nytt samfunn*
Forfatter: Dag Andersen
Forlag: Flux 2004
Sider: 390
Anmelder: Astrid Strømme

«Lesningen av det 5. trinn gir en overveldende opplevelse. Det som legges frem i boken, er et storslått oversyn over vår sivilisasjons utvikling til i dag og en visjon for en fremtid på et høyere utviklingstrinn.»

John-Peter Collett
professor i moderne historie,
universitetet i Oslo

Dette er en solid bok. En bok som tegner opp et bilde av hvor vi står i dagens samfunn. En bok som klart sier fra at materialismens epoke er over! Vi er nødt til å finne en ny plattform, individuelt og kollektivt. En ny måte å organisere vårt samfunn på. Samfunnsutviklingen krever at vi blir bevisste, evolusjonære personer!

Spørsmålet er: Hvordan skal vi bli det? Hvordan utvikler vi et nytt paradigme? Bokens røde tråd er at vi må utvikle de emosjonelle lovene. I så måte snakker bokens forfatter om 1., 2. og 3. emosjonalitetens lover. Emosjonalitetens lover dreier seg om å utvikle det indre liv. I følge Bergstrøm er den manglende utvikling av vår åndelige identitet som er årsaken til at informasjonssamfunnet har så mange problemer.

Hva sier de emosjonelle lovene? Den første av de tre lovene som er formulert i boken sier:

Du kan selv forme så mye emosjonell materie og aktivere så mye emosjonell energi du vil. Jo mer emosjonell energi du gir bort, dess mer får du.

Emosjonalitetens 2. lov sier:

Du kan forme hva du vil i emosjonell materie og aktivisere en hvilken

som helst emosjonell energi; ond eller god, positiv eller negativ. Men du formes selv av det du former; aktiviseres av det du aktiviserer og mottar det du sender.

Emosjonalitetens 3. lov sier:

Du kan dyrke frem det positive ved å gi det oppmerksomhet og krympe det negative ved å vende det ryggen.

Brochmann var også oppatt av det indre liv, gudegnisten i menneskene. Han var heller ikke imot vitenskapen. Premissene var imidlertid at den bygger på objektiv og kontrollert fantasi (se Totalitetsøkonomien side 7). På veien til det lovede landet vil altså Dag Andersen ha med seg både vitenskapen og kristendommens ønske om nestekjærlighet blant mennesker. Sannsynligvis er det en nær sammenheng mellom de emosjonelle lovene og nestekjærlighet.

Boken har 18 kapitler, alle nesten like engasjerende! Det er en visjon om landskapet rundt svingen, om utviklingen av et holistisk og evolusjonært paradigme. Vi er på et trinn i samfunnsutviklingen som krever at vi blir medskapere i den store evolusjon.

Det er mye interessant stoff i boken, og det er ikke enkelt å fremheve et kapittel fremfor et annet. Jeg merker meg likevel at Dag Andersen er som Brochmann opptatt av at forholdene mellom menneskene skal komme i orden. Det er en premiss, sa BDB, før vi løser de store problemene, for alt henger sammen. På side 291 sier Andersen at kultivering av det emosjonelle vil gi en sosial revolusjon, og at det er selve grunnmønsteret i forholdet mellom menneskene som må endres. Jeg kan ikke si hvor enig jeg er i det!!!

Les boken! Den er meget nyttig på veien videre til et bærekraftig samfunn!

Studentgudstjeneste i Korskirken i Bergen

Gudstjeneste til studentene har en friere og åpnere struktur. Den musikalske rammen om den står sentralt. Du kan tenne lys og be for noen du er engasjert i, eller opptatt av. Under gudstjenesten kan du få noen minutter med presten alene. Du kan snakke med han om det du har på hjertet. Preiken er ikke borte. Den har sin rettmessige plass. Aktuelle temaer belyses og taes opp. Studentgudstjenestene er kraftfulle, gir energi og håp til studentene og andre som våger seg inn der.

Den vanlige søndagsgudstjenesten er borte, og i stedet er det kommet hverdagsmesser på 1/2 time eller mer noen dager i uken. Fredagskvelden inviteres ulike personer til å snakke med utgangspunkt i bibel-

vers. Mange interessante temaer har stått på dagsordenen.

Gatepresten Thor Brekkeffåt er en nøkkelperson i kirken. Han gikk fra sin stilling i kirken til en «stilling på gaten». Han ønsket nærmere kontakt med menneskene. Få deres hverdag og livsproblemer nærmere inn på livet, ja, det var hans ønske. Korskirken er annerledes. Nylig var det Tomasmesse der. Da ble det snakket om det tvilende menneske. Om hva det betyr. Interessant.

Det slår meg at det patriarkalske gudebilde har slått sprekker. Det synest nesten som vi er på vei til å utvikle et gudebilde som rommer både maskuline og feminine aspekter.

Astrid Strømme

Hvem har egentlig ansvaret for å bringe oss på høyde med den virkelighet vi lever i?

Av Even Lorch&Falch
og Alf Jacob Wang

Skulle vi ikke få lære fra folkeskolen av om vårt samfunns utvikling – fra det enkle og primitive huleboerlivet og frem til i dag? Dersom vi får disse kunnskapene fra vi er barn – så kunne samfunnsproblemene bli løst i tur og orden. Skolen og kirken, vitenskapen, samt folkets opplysnings- og veiledningsinstitusjoner har ansvaret for flertallets store uviitenhet om samfunnslivet, og samfunnslivets morfologiske lover. Kan vi vente annet enn problemer når vi handler i strid med den virkeligheten vi lever i? Dersom vi ikke lærer sannheten, kan vårt samfunn umulig bestå. I Norge såvel som i Sverige har skoleverket vært lagt opp som en enhetsskole, hvor man igjen går ut fra dette at alle mennesker er like. Men alle som ser, tenker og hører etter, vet at så ikke er tilfelle. I Norge er det sosialistene som har stått for denne likhetslinjen. Menneskene er ikke like, men likeverdige. Det er denne forvekslingen som stadig går igjen, og som har hatt veldige konsekvenser. Blant annet har privatskolene i Norge hatt vanskelige kår, og er direkte motarbeidet av systemet, som vil kontrollere alt og alle.

Ingen bør forundre seg over at samfunnslivet forekommer oss å være problematisk, og at folkelykke og verdensfred forekommer oss å være utopiske og urealiserbare livs-

mål, så lenge man legaliserer og tåler organisert tyveri, mord og gjensidig bakvaskelse i hurtigvirkende rotasjonspresser. Så lenge vår samfunnmessige hygiene ikke omfatter (somatiske) bakterier, mens man tillater villfarelsens og livsløgnens autoriserte representanter å ha monopol på presse, radio, skole, tv, vitenskap og hele folkeopplæringen, så lenge kan inge med rette forundre seg over at problemene blir mange. For hvis vi er enige om at det kreves fagkunnskaper for å styre en elektrisk kraftstasjon, må det da ikke kreves større kunnskaper for å «styre» hele samfunnets – resp. hele verdens økonomiske kraftverk, verdenshandelen, og i sannhet hele det økonomiske livs «høyspente» ledningsnett? Eller kan det være riktig å sette ubeheerskede og uvitende, selvopptatte, fengelige «apekatter» til å lage lekestuer og barnehager ut av hele menneskehetens livsviktige fellesskap? Vi vokser opp nedenfra, uten kunnskap og viten. Ingen kunne forlange at vi skulle starte med kjennskapet til

Kan et samfunn «styres»?

Vi gjør oss selv avhengig av symboler som vi selv har skapt. Så lenge menneskene ikke vet forskjell på symboler, penger og realverdier, så lenge er samfunnet ikke moden for å komme lenger.

BDB

Psi-feltet

Psi-feltet er et naturlig medium for lagring og formidling av informasjon, sammenfallende med kosmos. Det lagrer alt som finner sted i rom og tid, og det overfører informasjonen til alt som kommer til å finne sted. Det «inn-formerer» – gir bokstavelig talt form til – enhver ting ut fra alle andre ting i rom og tid. Det inn-formerer alt som ennå skal skje med alt som allerede har skjedd. Det kan høres fantastisk, men det er ut fra en solid logikk. En enkel metafor hjelper oss å forstå.

Tenk på bølger på overflaten av et stille vann. Vi forstå fort at disse bølgene skaper en aktiv forbindelse mellom skip eller andre objekter som har forårsaket dem. Et skip pløyer havoverflaten og bølger spres ut i kjølvannet. Kjølvannet etter flere skip som pløyer samme farvann møter hverandre og skaper komplekse interferensmønstre. Mønsteret blir et slags hologram som bærer informasjon om fartøyene som laget det. Dette har praktiske konsekvenser: man kan utlede posisjon, fart og til og med deplasement på fartøyene ved å analysere bølgeinterferensen etter dem. Sonare systemer fremskaffer lignende informasjon ved å sende lydølger ned i vannet og ana-

lysere tilbakeslagene.

Bølger fra ett skip påvirker bevegelsen til andre skip. Dette er dramatisk tydelig for enhver som har seilt en liten båt oppunder et havgående skip. Skip som er dypt nedsenket påvirker alt annet i havet, ikke bare ting på overflaten. En ubåt lager undervannsbølger som brer seg i alle retninger. En annen ubåt – enhver fisk, hval eller hva som helst i havet – utsettes for bølgene og blir på en måte formet, «inn-formert» av dem. En annen ubåt produserer på samme måte sine bølger, som igjen påvirker, inn-formerer, den første ubåten såvel som alt annet i den delen av havet.

Når mange ting beveger seg samtidig, i et bølgemedium – det være seg et hav av vann eller dette ekstraordinære psi-feltet – moduleres mediet: det fylles med bølger som krysser hverandre og interfererer. En ny bølge legger seg over de som allerede finnes, og bølgemedit blir stadig mer modulert. Det er dette som skjer i havet: når mange skip pløyer overflaten, blir det sterkt modulert. På stille dager kan dette fortsette i timevis, noen ganger i dagevis. Bølgenes som opprettholdes på denne måten er havets «hukommelse» – minnet

naturkreftene og åndskreftene. Men den skapende fantasi var gitt alle mennesker i vuggegave. Våre åndskrefter måtte derfor innledningsvis gi seg selv til kjenne som mytologi og teologi. Trolldomskunster og voldsmidler måtte naturlig bli de første virkninger av våre primitive tanker og forestillinger. Både eneveldet og flertallsveldet (parlamentarismen) måtte bli relative naturlige stadier på vår vei oppover mot selverkjennelsen. Politikk står ennå for flertallet som «det muliges kunst», men muligheten for politikk vil opphøre så snart menneskeheten lærer seg selv å kjenne. Politikk blir sikkert de siste forsøk i vår historie på å omgå virkeligheten og sannheten. Man satte nemlig det uvirkelige og umulige i virkelighetens sted.

Som motstykke til det her anførte, – kan det henvises til folk som mener de kan undervise i samfunnsvitenskap ved hjelp av «statistikk», statsregnskaper, levestandard, «prisindekser» og lignende. Den slags samfunnsvitenskap kjenner ikke menneskenaturen og det kollektive driftsliv. Derfor forstår de heller ikke hendelsesforløpene, men nøyer seg med å registrere virkninger på overflaten av den store skinnvirkelighet, som de lydig underkaster seg som noe de selv pleier å kalle den «hårde virkelighet» eller «det muliges kunst». Politikk hører egentlig hjemme blant mytologi, trolldom og annen overtro.

om skip og andre ting som har beveget seg gjennom det. Hvis vind, gravitasjon og strand- og undergrunnslinjer ikke hadde påvirket og opphevet disse vann-hologrammene, ville overflaten fortsette å være modulert. Men naturlige linjer og krefter er virksomt tilstede, og før eller senere oppløses havets hologrammer.

Psi-feltet er et felt av perturbasjoner (forstyrrelser) i vakuum, skapt av ladede partikler og objektene som disse partiklene bygger. Alle partikler og systemer av partikler perturbberer (eller «eksisterer», som fysikerne sier) grunntilstanden i vakuum. Og i likhet med havet opprettholder psi-feltet perturbasjonene i form av interferensmønstre. Men i psi-feltet kanselleres ikke bølgenes som blir skapt, de blir ikke en gang svekket, hverken av gravitasjon, vind eller andre faktorer. Nyere teorier bekrefter at vakuum, i likhet med supernekkjølt helium, er et friksjonsløst medium. Det er ingenting som forstyrrer eller stanser bølgenes som brer seg ut. Spredningen er bare begrenset av bølgenes egen forplantningshastighet.

(Fra boken *Revolusjonen i itenskapen*)

Kampen om fred og frihet

Av Trond Botnen

Den østerrikske filosofen Karl Popper skrev boka «Det åpne samfunn og dets fiender» i eksil under andre verdenskrig. Den er et nådeløst oppgjør med de totalitære kreftene i det 20. århundre, der han viser at inspirasjonen til deres tanker går helt tilbake til Platons visjon om den ideelle bystaten: den første kjente politiske utopi.

Felles for de totalitære ideologiene, i følge Poppers analyse, er at de bygger på en visjon om et lukket samfunn: et farvel til den farlige og usikre framtida, og en retur til stamnesystemet, der individet eksisterer innen klare, trygge, sosiale rammer. Det er bare definisjonen av stammen som er forskjellig: det ariske folk, proletariatet, den etniske gruppen, eller de retroende. Hver og en har sin plass, og de utenfor stammen er fienden, enten det er jødene, borgerskapet, eller annen etnisitet eller de vranglærde.

Jeg tar opp dette fordi jeg tror kampen mot det lukkede samfunns tilbakekomst er den viktigste fredskampen i det 21. århundret. De ulike fundamentalistene vil overøse oss med sine likelydende budskap: «Oss mot dem», «venner eller fiende»,

«med oss eller mot oss», bare pakket inn i ulik retorikk. De forteller oss en likelydende fortelling, der de som tilhører stammen inkluderes, resten ekskluderes.

Vi må, som en fredsbevegelse, fortelle en diametralt motsatt fortelling, nemlig fortelling om det åpne samfunn. Det er samfunnet der alle inkluderes, uavhengig av rase, klasse, etnisitet, tro eller andre kjennetegn. Vi må fortelle om hvor fantastisk spennende dette samfunnet er, om hvilke muligheter det gir, om hvilken frihet det gir. Og vi må også være åpne om problemene som følger med, om konfliktene, og om at de skal vi løse uten bruk av vold.

For det er en hovedforskjell mellom utopien om det lukkede samfunn og visjonen om det åpne samfunn. Veien til det lukkede samfunn går som regel over lik, men veien til det åpne samfunn kan aldri gjøre det. Det er ingen vei til fred, sa Gandhi, fred er veien.

Bjørneboe så på menneskenes vilje til å adlyde ordre, til å underkaste seg, som vår farligste egenkap. Dette er også et fellestrekk ved forkjemperne for det lukkede samfunn: de bygger på samling av uinnskrenket makt hos et fåtall mennesker. Og det er en kjent sak at makt

korrupperer, og absolutt makt korrupperer absolutt.

Fredsbevegelsen har et handicap: vi kan ikke møte mørkemennenes hjernevasking med å drive hjernevask selv. Fordi kampen for freden, friheten og det åpne samfunn kan ikke føres gjennom indoktrinering, for ved bruk av slike midler gjør vi målet uoppnåelig, samt skatten ved regnbuens ende. Og skatten ved regnbuens ende er akkurat hva kommunistene, fascistene, nasjonalistene og de religiøse fundamentalistene jager. De kommer aldri dit, men det ligger haugevis av lik igjen etter dem langs veien.

Vårt eneste botemiddel mot totalitær indoktrinering er å prøve å sette tanken fri! Ved å prøve å få det enkelte menneske vi møter til å følge Bjørneboes fem bud, kan vi gjøre dem i stand til å gjenkjenne propaganda for propaganda, og vaksinere dem mot det. Men å sette en tanke fri er vanskeligere enn å fange den, slik det tar et par minutter å hogge et tre, men flere tiår før det vokser fram et nytt.

Vårt svar på hjernevasking er dialog, vårt var på propaganda er å gi tilgang på ulike informasjonskilder, og vårt svar på indoktrinering er å oppmuntre til selvstendig læring.

«Hvad skal da alle disse mennesker bestille?»

«Hvad skal da alle disse mennesker bestille? Ja, da alt grovere arbejde for længst er overtaget af maskiner og helautomatiske fabrikker, bliver der kun et tilbage for det jordiske menneske at beskæftige sig med: udviklingen af dets ånd, hvilket i denne forbindelse vil sige: udviklingen af dets evne til at skrive, tegne, male, synge, spille eller på anden vis at give udtryk for alt det, der bor

i dets sjæl.

Mens livet fra jungelen og frem til vor tid hovedsageligt har været en kamp imod alt og alle, vil fremtidens mennesker udelukkende koncentrere sig om at blive genier i kunsten at leve, kunsten at tænke.

Langsomt dæmmer det for menneskeheden, at vi i virkeligheden alle er borgere i en uhyre rig verden, og at årsagen til vor nuværende elen-

dighed alene er at finde i vort eget sind.

Når vore mentale ufuldkommenheder af livet selv er blevet bragt til ophør, vil vi finde os som borgere i en verden, hvor alle tjener alle, og hvor dén er størst, der gennem sine evner formår at sprede mest kærlighed, mest skønhed og dermed mest velsignelse omkring sig. I denne verden, hvor ånden helt har besejret materien, eksisterer der kun glæde og harmoni.

Fra et foredrag af Martinus, 30. januar 1949

Meir makt til Brussel, mindre deltaking frå folket

I dei ti åra sidan Noreg sa nei til medlemskap i EU, har stadig meir makt vorte flytta til dei overnasjonale organa i EU. Samstundes vert den folkelege støtta til prosjektet stadig mindre.

I 1994 hadde EF akkurat vorte EU. Den økonomiske fellesskapen hadde vorte ein union. Nei-sida spådde at EU ville verte meir likt ein føderalstat. Ein ville få felles mynt og felles utanriks- og militærpolitikk. Jasida kalla dette skremsepropaganda. Ti år etter veit vi meir.

Sentralisering av makt

EU's Grunnlov er no sett på vent, etter at veljarane i Frankrike og Nederland sa nei med solid fleirtal. Grunnlova går enda lenger i retning av å flytte makt frå demokratisk folke-

valde organ i medlemslanda til udemokratiske vedtaksorgan i EU. Dei som venta at grunnlova ville setje klare grenser for kor langt EU's makt kan strekkje seg, vart skuffa.

Subsidiaritetsprinsippet (nærleiksprinsippet) er EU's distriktspolitiske alibi. Det skal sikre at avgjerdene vert tekne så nær dei som vert råka som mogleg. I 1994 vart prinsippet nytta som prov på at EU ikkje ville sentralisere makta. Men kva har hendt sidan då? Det finst ikkje eitt einaste døme på at makta har vorte flytta frå EU-nivået og nedover. Derimot handlar tusenvis av saker i EU om å flytte makt frå medlemslanda til EU-systemet.

Manglande deltaking

I EU-parlamentsvalet i juni 2004 var veljardeltakinga på eit nytt lågmål. Berre 45,7 prosent røysta.

Slovakia er eitt av ti land som gjekk inn i EU i 2004. Dei ønskjer å

ta del i velstanden i vest, men det er lite entusiasme for EU's tettare integrasjon. I EU-parlamentsvalet røysta berre 17 prosent av slovakane. Kontrasten er stor til det siste valet til det slovakiske parlamentet der det var 70 prosent veljardeltaking.

Utviklinga av EU har i det store vorte gjennomført utan innblanding av innbyggjarane. Men dei gongane folket har fått sagt meininga si, har motstanden ofte vore stor. Frankrike og Nederland vraka EU-grunnlova. Berre i Danmark og Sverige fekk folket avgjere om euroen skulle erstatte den nasjonale pengeeininga. Begge folkerøystingane enda med neifleiral.

Dersom Noreg skulle verte medlem i EU vil vi ikkje kunne velje vekk den økonomiske og monetære unionen slik Sverige og Danmark har gjort.

(Standpunkt 3/2005)

Sentralisme som psykisk projeksjon

Av Even Lorch & Falch og Alf Jacob Wang

All ytre struktur og formdannelse er avstøpninger av den psykiske struktur, og derfor blir etterhvert samfunnssystem og kirkesystem speilbilder eller psykiske projeksjoner av sjelslivet. Spissbuestilen fra middelalderen går ennå igjen overalt i samfunnslivet. Den gang man trodde jorden var en flat skive med helvetet eller en «underverden» på undersiden og en «himmel» på oversiden, begynte menneskene å bygge kirker og stater. Likesom Gud, etter hva man gikk ut fra, satt og styrte verden på toppen av himmelbuen, slik satt siden paven som Guds generalagent på tempeltinden for å styre kirken. På samme måte satt fyrsten eller statsmannen på toppen av staten for å styre samfunnet, «lederen» på toppen av organisasjonene osv. De store

arbeidsledere sitter på toppen av Folkets hus, og de store generaldirektører og ledere sitter på toppen av alle mulige slags private og halvoffentlige virksomheter, og alle disse er kun «fortsettelsen» av de samme psykiske projeksjoner. Alle dikturstater, som de kommunistiske og fascistiske, har lært av dette system hvordan de skal innrette seg.

Sentralismen har sine røtter i et gammelt, «stivnet» og «absolutt» livsbilde. Det levende, virkelige og individualistiske samfunn kan bli en virkelighet når vi forlater sentralismen og det absolutte og tilegner oss det levende, bevegelige og relative livssyn.

Det siste store sentralistiske midtpunkt er altså Europaunionen, hvor landene ett for ett plukkes inn av pengematadorene i Sentraleuropa. EU tar sikte på å regulere og styre produksjonen, økonomien og det politiske liv i det enkelte land.

«Et vellykket fiske, vil det si masse fisk?»
«Nei, sønnen min — et godt fiske er lite fisk og høye priser.»

EU 1994–2005

- Den økonomiske og monetære unionen (ØMU) innførte euro i 12 EU-medlemsland i 2002. ØMU-landa gjev frå seg dei fleste verke midla for å kjempe mot arbeidsløysa til sentralbanken i Frankfurt.
- EU's justis- og politisamarbeid fører til omfattande registrering av demonstrantar og uønska utlendingar. Meir enn 5000 menneske har mista livet i freistnaden på å kome seg inn i Festning Europa sidan 1993. Noreg har vore ein del av Schengen-området sidan 1999.
- EU's felles utanrikspolitikk gjer at medlemslanda mistar taleretten i viktige internasjonale forhandlingar.
- EU-hæren på 60.000 mann vart operativ i 2003. Styrken kan setjast inn over heile verda utan FN-mandat.

Vi er alle krigsprofitører

KRIGSPROFITØRER: Det går ikke an å være mot krigen i Irak, men for de økte oljeinntektene vi har fått og fortsatt får som en følge av den.

Øyvind Marstein
Masterstudent i idéhistorie

Dagbladet på nett
Mandag 12.12.2005

I Tom Kristensens innlegg i Dagbladet 5. desember stilles mange betimelige spørsmål vedrørende historiebøkens utsiling av krigsprofiteringen i Norge under andre verdenskrig.

Hensikten med å granske og reflektere over de ulike formene som krigsprofiteringen har antatt i norsk og internasjonal historie, må være at den gjør oss oppmerksom på det ansvaret vi har som samvittighetsfulle deltagere i vår egen samtid. Krigsprofitering er ikke et avsluttet kapittel. Historien tok ikke slutt i 1945. Historien skapes hver dag, akkurat som krigsprofitører og krigsfortjeneste skapes hver eneste dag.

Vi kan ikke forklare hvorfor militarisering av de industrialiserte landene fortsatte å skyte fart etter andre verdenskrig om vi overser de som tjente økonomisk på denne utviklingen.

I det politiske ordsiftet har «aldri igjen» i over 50 år vært et minst like virksomt mantra for å legitimere ensidig og endeløs satsing på militærkraft som «nine-eleven» har vært det siden 11. September 2001. Imens avspises de egentlige kildene til fred mellom mennesker, som velstandsfordeling, hjelpearbeid, og annet internasjonalt fredsarbeid, med smuler.

DWIGHT D. Eisenhower, den tidligere generalen, omtalte fenomenet da han, i sin etter hvert klassiske avskjedstale som amerikansk president i 1961, advarte om at våpenindustrien fra den 2. verdenskrig og frem til hans tid hadde blitt en selvbevisst og selvstendig aktør. Eisenhower mente «det militærindustrielle kompleks» handlet målbevisst og med midler som var vel så egnet til å styre verdensutviklingen som nasjonalstatene og deres internasjonale organer.

I 2003 prioriterte en verden i konstant krigsberedskap rundt 900 mrd. dollar til sine samlede militærutgifter, hvorav USA med sine 417 mrd. dollar stod for nær halvparten. FN's samlede budsjett for 2005 er til sammenligning på 2 mrd. dollar. Denne irrasjonelle prioriteringen av våre midler synliggjør at det ikke er Al Qaida som er den virkelige motstanderen, men vår egen frykt og de som tjener på den. Det hjelper lite at folket velger sine representanter hvert fjerde år, når våpenlobbyister og «sikkerhets-eksperter» får monopolisere de folkevalgte definisjoner og forståelse av trusselbildet i tiden mellom hvert valg. Vi forstår likevel ikke krigsøkonomien bare ved å oppsummere de militære utgiftene eller de som arbeider for sektorens fortsatte vekst. Vi må fylle ut bildet med eksempler på de som tjener grovt på krigshandlingene, de mer eller mindre ufrivillige krigsprofitørene.

NORGE BLE på 90-tallet en av verdens største oljeproducenter. Dette viser med all tydelighet at vi er i posisjon - ikke i opposisjon - i forhold til det som foregår i verden. Ingen krig finner sted uten at krigsmaskineriet bokstavelig talt smøres inn med olje. Tørsten etter olje har bare tiltatt etter hvert som den industrielle verden har gjort seg avhengig av den. Vi

vet at kampen om kontroll over oljeressursene i dag er en av de viktigste realpolitiske årsakene til krigføring. En av de mest effektive måtene å avverge krig på vil være å gjøre den ulønnsom for de sterke grupperingene som tror de kan tjene på den. Som verdens nest største oljeleverandør har vi et enormt ansvar på dette området.

Krig er, som Europas mest kjente militæretikere gjennom tidene formulerte det, bare en videreføring av politikken med andre midler. Vi forstår dermed ikke hvorfor krig oppstår før vi forstår hva politikk dreier seg om. Med fare for å bli for reduksjonistisk, kan vi i alle fall hevde at ressurser spiller en uhyre viktig rolle. Politikk handler om ressursfordeling mellom land like mye som ressursprioritering innen landene.

NÅR AUSTRALIA de siste par årene har brukt politiske muskler til å tvinge Øst-Timor til å gi fra seg brotten av sine oljeressurser uten at verden har brydd seg, er dette et eksempel på hva som skjer når krig og krigsmegling tar all vår oppmerksomhet. Ressursmegling og rettferdig ressursfordeling kommer aldri opp på agendaen. Norge ble en oljenasjon fordi vi klarte å kapre til oss mesteparten av våre ressurser ut fra et delelinjepsinnsipp som Øst-Timor aldri vil kunne gjøre gjeldende overfor Australia. Når vi vet dette er det på tide at vi blir mer ydmyke overfor det vilkårlige grunnlaget for vår historiske og geografiske sett helt enestående velstand.

Alle vet at oljeprisen føyk i taket i forbindelse med krigen i Irak. Staten har, på vegne av det norske folk, innkassert mange titalls milliarder siden 2003 til Ola og Kari Nordmanns Oljefond. Det er absolutt mulig å gjøre rimelige overslag på dette. Det er ikke vanskelig å finne den stabile prisen på olje og fremtidsut-

siktene før krigsfrykten begynte å påvirke markedet.

Hvorfor er dette så viktig? Fordi rundt 90 prosent av befolkningen i Norge var og er motstandere av krigen i Irak. Det går ikke an å være mot krigen i Irak, men for de økte oljeinntektene vi har fått og fortsatt får som en følge av den. Det hjelper ikke om vi har moralske retningslinjer for forvaltningen av oljefondet når en stor del av pengene som ligger der allerede er blodpenger.

NORGE HAR de siste hundre år gang på gang vist en unison motstand mot krigsokkupanter, enten de har gjort krav på vårt territorium eller andres. Våre folkevalgte må ta konsekvensen av krigsmotstanden og nedsette en kommisjon for å sannsynliggjøre hvor store beløp den norske stat har tjent på krigen i Irak. Deretter må det avholdes en folkeavstemning om hvilke fredstiltak pengene bør gå til. Aller helst bør vi overlate pengene til FN's generalforsamling for å la dem vurdere hvilke fredstiltak verden trenger. Som ansvarlig oljenasjon må Norge dessuten kreve som garanti at vår olje hverken selges til stridende eller videreselges til stridende. Det er ikke bare tungtvann som muliggjør krigshandlinger.

Øverlands innstendige bønn i diktet «Du må ikke sove» fra 1939 gjelder fremdeles og kanskje særlig for oss krigsprofitører. Vi må få våre historiske krigsprofitører frem fra glemmens lys for å reflektere over det moralske ansvaret hver enkelt av oss og fellesskapet har i alle situasjoner. Historiegranskning handler ikke om å dømme de andre for så å frikjenne seg selv. Vi kan ikke fortsette til oljen tar slutt med å tjene så inderlig vel på den urett som ikke rammer oss selv.

SAMFUNNSLIV 2006

Redaksjonen har drøftet muligheten for å øke stoffmengden neste år. Dette kan gjøres ved å øke antall utgivelser eller øke sideantallet for enkelte utgaver av avisen. Nå er det slik at Posten avviker vår gamle avtale om utsendinger av avisen 31.12.2005 og ønsker en ny og mer detaljert distribusjonsavtale med oss. Vi ble forelagt en oversikt over alle ukene for 2006 og måtte her skrive inn hvilke ukenummer vi ønsker å sende ut hver utgave av Samfunnsliv. Utgangspunktet er da her at det

blir 11 nummer av avisen til neste år også fordi Posten krever nøyaktig tidfesting av utsendelsen av hver eneste utgave. Dette vanskeliggjør en mulig økning av antall utgivelser for neste kalenderår. Vi kan derimot omgå dette problemet ved at vi for enkelte utgaver for neste år kan øke sideantallet noe. Dette skal vi komme nærmere tilbake til over nyttår. Det vil ikke bli noen økning av abonnementsavgiften selv om vi øker sideantallet.

DOJ

Vatn

Av Andreas Mandelid

Vatn er vel i dag noko som meir og meir vekkjer interesse, og som «ressurs» er det vel heilt uunnværlig.

Det er naudsynt som drikkevatt, til reinsing, vatning og til energi. I denne samanheng vert det tala om godt vatn, dårleg vatn, surt eller ureint vatn. Det er vel heller ikkje så lenge sidan me trudde at vatn var ein «ressurs» som det ikkje var, eller kunne verta kort på, men i dag er vel vatn rekna for mangelvare nær sagt globalt.

Fiskedaude grunna surt eller ureina vatn er vel ein av grunnane som har skunda fram forskning og gransking av vatn.

Med finfølde apparatur er me vel kome eit stykke på veg når det gjeld viten om vatn med omsyn til kvalitet, reint – ureint vatn.

Nyare forskning tyder likevel på at

me veit berre ein del om kva vatn er. Fleire stader i utlandet er det forskarar som er komne fram til at vatn mellom anna har ein «indre» struktur og at denne strukturen er svært vår og følsam. Dette virkar då på den måten at vatnet forandar seg strukturelt ved påverknad uanfrå, ja det skal vera vitskapleg bevist at vatn har evna til å forandra seg så det høver til det det skal brukast til, men kan ved påverknad missa evna til å fylle den tenesta som det var tiltenkt.

Er dette rett, har ein vel lov å dra ga den slutning at vatn som vert stengd inne i metallrør, eller på anna måte vert påverka i negativ leid, ikkje har den verknaden på plantar, dyr eller menneske som det som er fritt i naturen. Ja, så raffinert tykkjst dette å vera, at vatn henta i ei sinkbøtte og drukke av ei liknande ause, kan ha ein annan verknad enn om bøtte og ause var av tre.

Like eins skal vatn kunne verta påverka av lyd (musikk), kosmiske forandringar m.m....

Det kan og nemnast at vatn let seg påverka av radiobølgjer og vert då meir tenleg t.d. å løysa opp kalk.

Dette vatnet vert kalla «aktivt vatn».

Då me veit at frå 70 til 80 prosent av menneskelekamen er vatn, kan me vel og draga den slutning at gjennom vatnet stend mennesket i samband med heile universet.

Kva nokon skulle meina eller ikkje meina om dette, så skulle det vel vera ein «spore» for alle til å «trø» varsamt i alt som har med vasselement å gjera.

Ureining av vatnet er vel no kome så langt at det ikkje toler meir, men det er fære for at det stendig aukar.

Like eins er det vel og med luft og jord – –

Me lever i ei tid då mennesket trur seg å vite alt om alt. I fjernsyn og radio får me vita kva som gjekk føre seg for fleire milliardar år sidan, korleis alt har vorte til, kvar mennesket stammar frå, ja kort og godt alt ser det ut for at me veit, men ein drope vatn veit me ikkje kva er, heller ikkje kvar den er komen frå, eller kvar den vert av. Det tykkjst vera rørt om i ei gryte: vitskaplege teoriar, hypoteser og prova vitskap, og dette samanrørde vert servert som vitskap.

Folkets Blad 4/11 2005:

Familiepolitikken blir borte i den rødgrønne regjeringen

Det er oppsiktsvekkende, og gir sterke politiske signaler når Stoltenberg-regjeringen har endret benevnelsen av Barne- og familiedepartementet til Likestillings- og forskningsdepartementet, uttaler landsstyret i KrF Kvinne.

Samarbeidsregjeringen satset stort på familiepolitikk med et løft for barnevern og forebyggende familiearbeid. Norges satsing på moderne familiepolitikk har vakt internasjonal oppmerksomhet. Vi har «eksportert» en verdibasert familiepolitikk, og

familiepolitikk er nå på dagsorden i flere land, blant annet Tyskland.

Familien er grunnpilaren i samfunnet. KrF Kvinners landsstyre frykter at familiepolitikken blir svekket og barna og familiene skadelidende når ansvarsområdet til det tidligere Barne- og familiedepartementet splittes. Hvor ligger ansvaret for familiepolitikken? spør KrF Kvinnene.

Uttalelse fra KrF Kvinners landsstyremøte, Oslo 28.–30. oktober 2005

Sjølvberging for lenge, lenge sidan

Ivar Løne

Garden vår var eit bureisingsbruk og var ingen gard før foreldra mine laga han. Soga er visstnok slik, at for å demme opp for den straumen av menneske som reiste til Amerika, blei det vedteke (her kjem me inn på politikk) at dei som ville dyrke sin eigen gard kunne få eit ørlite lån så dei kunne få kjøpt eit stykke udyrka mark. Alt dette er veldokumentert. Det var fleire slike bruk her. Foreldra mine hadde ingen ting. Reiskapen dei brukte måtte dei stort sett laga sjølve. Banken hadde sjølvsagt pant i garden, og avdrag og renter låg som trugande mørke skyer over tilværet. Garden er frå 1931 – 1932 og med slit og strev blei det stoge og uthus. Det er her eg bur no. Sjølv er eg fødd i 1932.

Det var alltid eit veldig strev for å skaffe fôr nok til dei få dyra vi hadde. Det var for lite med den engslåtten me hadde heime, det var heilt naudsynt å slå der det var tilgjengelege myrar og heislåttar. Dei som åtte grunnen visste no elles å ta seg betalt, det skulle ha kvart tredje lass av det mødesamt ihopsamla turhøyet. Vegen til utmarka var gjerne berre ein kreaturveg, og kunne ligge kilometervis frå heimen. Var veret nokolunde godt, kunne me ligge ute under ei gran, med litt nyslege turhøy til underlag. Eg var nok endå ikkje fullt fire år fyrste gongen eg var med, og måte berast mykje av vegen. Det var dårleg med barneparkering den gongen. Ei geit var gjerne med. Då hadde me fersk mjølk. Geitemjølka er forresten ein sers god tyrstedrikke når ho er sur. Dessutan er geita det mest sympatiske dyr eg

veit om, snill og full av godt humør, og ein ypperleg leikekamerat for barn.

Høystakkar

Når høyet var turt og skulle setjast i stakk, måtte ein ha ei stakksneis, dvs ein solid påle som høyet kunne leggast rundt og inntil. Var der ei lagleg gran eller anna høveleg tre, kunne ein kviste det frå toppen og ned og bruke det som sneis. Fyrst måtte det leggast bar rundt sneisa der stakken skulle stå slik at høyet ikkje kom i kontakt med jorda. Så raka ein saman kjembur med riva, passeleg like store fang som blei lagde heilt og vel så det inntil sneisa. Så måtte det trakkast godt før neste kjembe litt utafør slik at den skøyte litt over den fyrste. Neste lag med kjember blei så lagt over den fyrste, slik at stråringane kryssa einannan mest mogeleg. Når stakken er komen opp i ei høgd av omlag 50 cm blei det lagt eit nytt lag med bar. Sume seier at nei ikkje bar, då ville det bli barnåler i høyet, og det ville ikkje kyrne like, nei, bjørk eller andre lauvkvister måtte det vera. Dette var fordi høyet gjerne var nokså stutt. Oppå kvistlaget la ein meir høy, som ein let stikke omlag 30 cm utanfor det fyrste laget. Heile tida måtte det trakkast godt. Stakken skulle spita av litt etter litt mot toppen. Den som trakk kunne få litt vanskar på slutten med å halda seg fast dersom det var mykje høy og sneisa var i stuttaste laget. På toppen la ein til slutt godt med bar. Så gjaldt det å finne gode mosetorver, helst med mykje røter i, som ein treidde sneisa gjennom til slutt. Gode torver kunne ein finne til dømes på glatte berg, der eit lag med røter og mose hadde kloa seg fast og laga eit fast dekke.

Den siste eg snakka med her i

grenda som er mest like gamal som meg, sa at eit lag med kvist, det var gjerne for lite her som høyet er så stutt. For å få stakken til å bli stødig nok måtte ein gjerne ha fleire kvistlag, slik at høyet heldt seg på plass.

Kva slags gras dei slo er eg ikkje sikker på, dei kalla alt for myrhøy, og det var det sidan dei helst slo i myrar, men det var nok meir samansett. Høyet var nok ikkje så næringsrikt som det dei kunne slå i ei heimeeng, men eg ser for meg at artane var dei same som voks i heiane, men at det kom seinare, fordi det var meir verhardt og låg høgare. Samt at det var ymse artar som treivst i vått lende. Tenkjer meg at i ein slik stakk kunne det vera engrapp, engrevehale, villtimotei, smylegras (sauene var ville etter smyle), myrhatt, halvgrasartar som storr? slåttestorr? sivstorr? myrull? og stukke? Og finn-gras, stivt og stritt, fjellrapp? engrapp? Og saltgras?

Saltgras

(*Menyanthes trifoliata*)

I min barndom og ungdom voks saltgraset tjukt og grønt uti Tjønnåstjønni, der var kvite drivur med blommar. Derimot kan eg ikkje minnast at der var tjønnaks, noko der er tett av no.

Blomane, som er kritikvite, hev fem kronblad fulle av kvite frynser. Dei skilde seg ut, frå ein flora som elles var svært sparsam når det gjaldt blomsterprakt. Som små huldre, der dei stod og spegla seg i vassflata og fryda seg over sin eigen status. Det var vanskeleg å få tak i dei, dei var kraste voks gjerne lengst ute i diket. Og fekk du tak i ein, fylgde det med ei mengd blad, rotstokkar og gjørme. Når ein så hadde fått slite blomsterstykken av og fått tak i blomen med stykk og sett han i vatn, var han allereie visna. Berre klisne slintrar var att. Blomen var død, og trolldomen borte.

Ved sida av at blomane var mest overkeleg vakre, var det noko farleg over denne planta. Dei voks i bekker, myrar og dapar, og langs kanten på stille tjønner. Men me som var små fekk sterke åtvaringar mot å gå for langt ut i vatnet for å få tak i blomane. Likeeins måtte me passe på kyrne, som var galne etter denne planta og gjerne vassa langt ut for å få seg nokre gode jafsar. Var det myr

og gjørme kunne dei sette seg fast og ikkje koma laus.

HJ Wille (1856–1924) skriv: «Salt-græs ædes med Begierlighed af Kreaturene. Dens Rødder ere overmaade lange, og dens Blomster smukke, hvilke derfor kaldes af nogle for Myrekongen, af andre for Myrebukkien.» I floraen heiter dei bukkeblad.

Her i grenda er der ei lita tjønn som heiter Dramreitjønn. Sume hev høyrte, men ingen veit for sikkert, at ei ku skal ha gått uti der og drukna. Når det skal ha skjedd veit heller ingen. Nokon hev høyrte at kua aldri blei funnen. Skulle det vera noko i desse sogene, trur eg at kua må ha heitt Draumereid, og at ho gjekk for langt ut etter saltgraset som voks der.

Kyrne var kjære dyr, dei hadde ofte vakre namn, og tapet av ei ku var ein katastrofe. Kanskje er det ikkje sant. Men det er då eit underleg namn på ei tjønn?

No er det ikkje mange kyr å sjå nokon stad, men no finst det imot elg. Elgen er over all måte glad i saltgraset og han ser ikkje ut til å vera redd for å setja seg fast, kanskje fordi han har så lange bein? Han står ute i kulpar og tjønner og jafsar i seg. Rysker opp jordstenglane til saltgraset i metervis. Han dukkar gjerne under med hovudet for å få med seg så mykje som mogeleg.

Ved sida av høyslåtten prøvde me å få tid til å lauve mest mogeleg. Frå me var små var me med og laga lauvkjerver, me samla buntar med lauvkvister som me slo vidjespenlar rundt. Desse kjervane var det vel mest bjørkelauv i fordi bjørk var det mest av. Men dyra ville aller helst ha osp, raun eller selje om dei kunne velje. Alle dyr var mest glad i lauv, kyrne heiltopp vengde seg dobbelt i båsen når ein kom med ein lauvkjerv.

Ein kald vinter eller vårdag når det var skareføre, blei stakks-høyet køyrt heim.

Global Community of conscious peacemakers

Formålet er å skape en kritisk masse med fredsbevissthet i verden som kan tilby kreative løsninger for å løse konflikter og sette søkelys på sosial urettferdighet, økologisk ubalanse, og økonomiske forskjeller. Når vi har oppnådd dette vil militærmakt som maktmiddel være irrelevant. Initiativtaker er Deepak Chopra. www.peaceisthewayglobalcommunity.org

Den økologiske landsby i Torup ved Hundested

Grundlagt: I 1989 af 100 mennesker, der hver lagde 17.000 kr i prosjektet og købte gården Dyssekildegård for 2,5 mio. kr. Gården er på 14 ha. Den Økologiske Landsby og gården, der drives som økologisk landbrug, udgør hver 7 ha. Af de 100, der skød penge ind, flyttede 30 til Torup.

Antal beboere i dag: 86 voksne, 36 pensionister. 3 ud af 4 beboere er kvinder.

Hustyper: Lejeboliger, boliger af genbrugsmaterialer, folkesolhuse, domer, samt halmhuse, lerhuse og bjælkehuse.

Fælles aktiviteter: Fællesmøder hver 3. måned. Fælles landbrug, hvor man kan binde sig for 50 timers arbejde og 400 kr og få grønnsager til eget forbrug stort set hele året.

Kvm pris: 7.000 – 20.000 kr. Offentlige transportmidler: Dyssekildestation med forbindelse til Hillerød og Hundested.

Skoler og Institutioner: 1 skole og 1 børnehave. www.torup-by.dk www.solen-as.dk

NORSK TUNGTVANN TIL ISRAEL

Norske myndigheter har benektet at de kjente til hva tungtvannet skulle brukes til i Israel. Nå vet vi at de holdt dette hemmelig for oss. Vesle Israel er en atomstormakt i Midtøsten. Vanunu røpet Israels atomhemmeligheter og ble straffet for det. Ingen reagerer på at Israel ar et atombombarsenal og et atomanlegg som egentlig truer 300 millioner mennesker i nærområdene.

Norge som Fredsprisland har etter mitt syn utspilt sin rolle med sine bidrag til Israel, støtte til USAs krigføring og et oljefond som benyttes til aksjer i industri som lager personellminer og annen djevelskap for menneskeheten. **DOJ**

USA SOM KLIMAVERTING

Det ble underskrevet en avtale under FN's klimakonferanse i Canada. Men USA, som slipper ut 25 % av all verdens klimagasser, nekter å være med. Snakker om å skite i eget reir!

DOJ

World Spirit Forum

De fleste har sikkert hørt om World Sosial Forum. World Economic Forum er sikkert også kjent for mange. Det som kanskje ikke er så kjent er at det eksisterer et World Spirit Forum. Dette er en årlig kongress for spirituelt orienterte ledere og deltagere fra forskjellige områder som vitenskap, økonomi, religion, kultur, samfunn og sport. Den første kongressen ble holdt i 2004, den andre nå i januar, begge i Sveits. www.worldspiritforum.org

BUSH HAR EN PLAN....

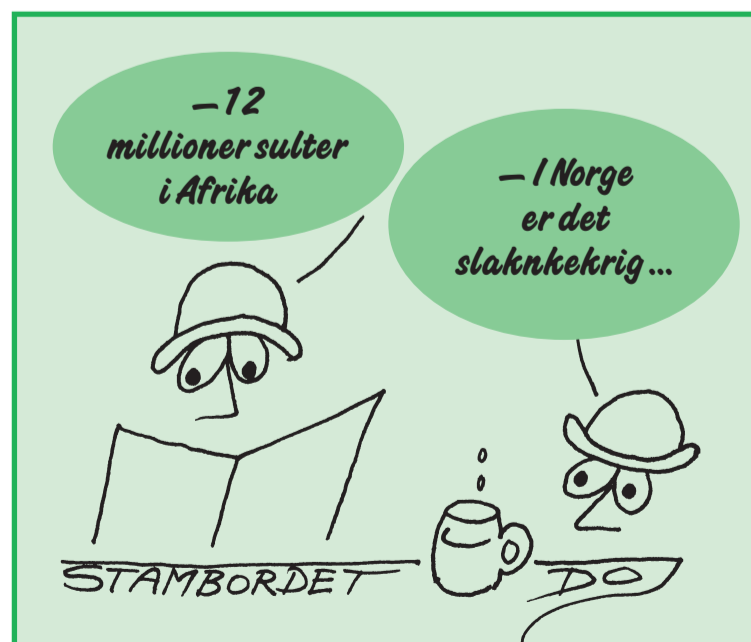
Når den amerikanske presidenten får en ny plan for Irak og snakker om «victory», da må man spisse ører.

2178 amerikanere er drept hittil siden han sist uttalte «Mission accomplished.»

Idag, fredag 2.12, ble 10 marinesoldater sprengt i filler av en veibombe.

V for vanvidd.

DOJ

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 500,- pr år
kr. 250,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
1. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta